

Taneli Kärki

Suomalainen elokuvajournalismi – missä se luuraa ja tarvitaanko sitä?

Kartoittava tutkimus suomalaisen elokuvajournalismin nykytilasta ja toimintatavoista

Suomalainen elokuvajournalismi – missä se luuraa ja tarvitaanko sitä?

Kartoittava tutkimus suomalaisen elokuvajournalismin nykytilasta ja toimintatavoista

Taneli Kärki
Opinnäytetyö
Kevät 2015
Viestinnän koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma, Journalismi

Tekijä: Taneli Kärki

Opinnäytetyön nimi: Suomalainen elokuvajournalismi – missä se luuraa ja tarvitaanko sitä?

Työn ohjaaja: Pertti Sillanpää

Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: Kevät 2015

Sivumäärä: 48

Suomalainen elokuvajournalismi on nykypäivänä monimuotoisempaa kuin koskaan aiemmin. Samaan aikaan siinä on myös ollut huomattavissa lisääntyntä sisällöllisen monimuotoisuuden katoamista.

Kartoitan tutkielmassani suomalaisen elokuvajournalismin nykytilannetta. Lähtökohtaisesti keskityn selvittämään sen esiintymismuotoja ja ominaisuuksia eri julkaisualustoilla. Pyrin etsimään tutkimusmateriaalistani toimivimmat elokuvajournalistiset sisällöt. Materiaalin tutkimisen päätteeksi pohdin, minkälainen on hyvin toimiva suomalainen elokuvajournalistinen julkaisu.

Tietoperustana käytän kokemustani elokuvakulttuurin harrastajana ja työkokemustani elokuvakriittikkona. Tutkimusmateriaalina käytän sanomalehtiä, aikakauslehtiä, verkkosivustoja, blogeja, radio-ohjelmia ja podcastia, joista kaikista löytyy elokuvajournalistista sisältöä. Pyrin analysoimaan tämän sisällön kvalitatiivista sisällönanalyysimenetelmää käyttäen.

Tutkimukseni osoittaa, että suomalaista elokuvajournalismia on olemassa ja siitä löytyy monia hyviä ominaisuuksia. Tutkielman teon aikana paljastui, että eri julkaisuvälineisiin hajaantunut kenttä sisältää myös paljon parantamisen varaa.

Asiasanat: Elokuvajournalismi, elokuva-arvio, blogi, sanomalehti, radio, podcast

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences

Degree Programme in Communication, Option of Journalism

Author: Taneli Kärki

Title of thesis: Finnish film journalism – where it is and do we need it?

Supervisor: Pertti Sillanpää

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2015 Number of pages: 48

Finnish film journalism is more diverse today than ever before, but at the same time it has taken several steps back in the diversity of content.

The goal of my thesis is to find out the current state of Finnish film journalism. My aim is to find the most functional publications in film. At the end of the study I reflect on the material and think about the elements of a good journalistic film publication.

I base my study on my own experience as a film culture buff and my experience as a movie critic. The material of my research consists of newspapers, magazines, web pages, blogs, radio programs and a podcast. I have used content analyses as a research method with the material.

The research shows that Finnish film journalism exists and it has many good qualities, but at the same time the study showed that there is also a lot of room for improvement.

Keywords: Film journalism, film criticism, blog, newspaper, magazine, radio, podcast

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	10
2.1	Aineistot ja menetelmät	10
2.2	Sanomalehtien esittely	11
2.2.1	Aikakauslehtien esittely	13
2.2.2	Internet-sivustojen esittely	13
2.2.3	Blogien esittely	14
2.2.4	Radio-ohjelmien esittely	15
2.2.5	Podcastin esittely	15
3	AINEISTON ANALYYSI	16
3.1	Sanomalehdet	16
3.1.1	Helsingin Sanomat	16
3.1.2	Aamulehti	18
3.1.3	Turun Sanomat	19
3.1.4	Kaleva	20
3.1.5	Lapin Kansa	21
3.2	Aikakauslehdet	22
3.2.1	Episodi	22
3.2.2	Filmihullu	24
3.3	Internet-sivustot	25
3.3.1	FilmiFIN	25
3.3.2	Filmgoer	26
3.3.3	Film-O-Holic	26
3.3.4	Laajakuva	27
3.3.5	Leffatykki	28
3.4	Blogit	30
3.4.1	Eilen elokuvissa	30
3.4.2	Filmitähti	32
3.4.3	Kuvien takaa	33
3.4.4	Mutaa vai tähtiä?	34
3.4.5	Vajaatoimintasankari	36

3.5	Radio-ohjelmat	37
3.5.1	Filmikeloja	37
3.5.2	Filmiryhmä	38
3.6	Podcast	39
4	POHDINTAA.....	41
4.1	Onko suomalaista elokuvajournalismia?	41
4.2	Tarvitaanko sitä?	42
4.3	Millainen on toimiva elokuvajournalistinen julkaisu?	42
	LÄHTEET	44

1 JOHDANTO

Suomalainen elokuvajournalismi on elänyt samaa myllertävää murroskautta muun median kanssa jo vuosia. Perinteiset julkaisumuodot, pääasiallisesti sanoma- ja aikakauslehdet, ovat murroksen terävimmässä polttopisteessä. Paperisten lehtien tilaajamäärät laskevat ja lehtiin tottumattomat nuoret sukupolvet hakevat uutisensa internetistä. Radion ja television puolella murroksen vaikutukset näkyvät mainostuloissa, jotka ovat kaupallisten kanavien tärkeimpiä elinehtoja.

Elokuvajournalismi, kuten kaikki muukin journalismi, on tällä hetkellä julkaisuvälineiltään monimuotoisempaa kuin koskaan aiemmin. Samaan aikaan siinä on myös ollut huomattavissa lisääntynyttä monimuotoisuuden katoamista sisällöpuolella. Käytännössä tämä tarkoittaa suurien mediakonsernien mieltymystä käyttää samoja sisältöjä monissa eri julkaisuissa kulujen minimoimiseksi. Kustannustehokkuudesta huolimatta tapa on omiaan tuhoamaan elokuvajournalismissakin korvaamattoman tärkeän moniäänisyyden, jota kaikkien journalistien tulisi yrittää varjella.

Pyrin tutkielmassani kartoittamaan suomalaisen elokuvajournalismin tämän hetkistä kenttää ja etsimään sen toimivimmat julkaisut. Vertaan eri välineiden, julkaisumuotojen ja arviointitapojen hyviä ja huonoja puolia. Samalla pyrin perustelemaan suomalaisen elokuvajournalismin tarpeellisuuden ja löytämään toimivan muodon toteuttaa sitä.

Tein opinnäytetyöni produktio-osana elokuva-aiheisen podcastin pilottijakson, joka käsitteli sarjakuvafilmatsointeja. Leffapodcast koostui käsikirjoittamistani juonnoista, kahdesta haastattelusta ja musiikista, joka liittyi ohjelman teemaan. Podcastin lopullinen kesto on hieman yli 49 minuuttia.

Produktion tarkoitus oli kokeilla suomalaisen elokuvajournalismin tekemistä helposti lähestyttävällä ja käyttäjäystävällisellä tavalla. Olen kuunnellut ulkomaalaisia ja kotimaisia elokuva-aiheisia podcasteja vuosien ajan, joten pystyin käyttämään kokemuspohjaani hyväksi produktion toteutuksessa.

Opinnäytetyöni produktio-osa toimii rinnakkain tutkielmani kanssa aihepiirinsä vuoksi. Samalla taustalla kytee ajatus laadukkaan suomalaisen elokuvajournalismin tarjoamisesta suurelle yleisölle. Tarkoitukseni on jatkossa tarjota podcastin pilottia ensisijaisesti Yleisradiolle. En myöskään sulje pois mahdollisia kaupallisen puolen julkaisijoita.

Tutkielman tietoperustan pohjana käytän valikoimiani kotimaisia elokuvajulkaisuja eri julkaisuvälineistä. Elokuvajournalismin kentän monimuotoisuuden ja hajonnan takia rajaan käyttämieni julkaisujen määrän niiden laadun ja aktiivisuuden perusteilla tutkielmaa parhaiten palvelevaan kokoon.

Sanomalehdissä esiintyvää elokuvajournalismia seuraan viikon ajan. Analysoin tutkimuksessani Aamulehdessä, Helsingin Sanomissa, Turun Sanomissa, Kalevassa ja Lapin Kansassa esiintyvää elokuvajournalismia.

Kotimaisista elokuva-aiheisista analysoin kaksi merkittävintä – ja käytännössä ainoata – säännöllisesti ilmestyvää julkaisua. Episodi ja Filmihullu ovat kumpikin elokuvaan keskittyviä aikakauslehtiä, ja niillä on vakiintunut lukijakunta.

Radio-ohjelmista tutkin Filmikeloja ja Filmiryhmä -ohjelmat. Elokuva-aiheisten ohjelmien tarjonta on tällä hetkellä suppea, mutta mielestäni radion mukaan ottaminen on tärkeää kokonaiskuvan rakentamiseksi. Televisiosta ei tutkimusta tehdessä löytynyt kelvollista kotimaista elokuvajournalistista ohjelmaa, joka olisi ollut järkevää sisällyttää opinnäytetyöhön.

Internetistä otan tutkimukseen suosittuja elokuva-aiheisia sivustoja, blogeja ja podcastin, joka on tutkimukseni mukaan ainoa aktiivinen julkaisumuotonsa edustaja tätä kirjoittaessa.

Keskeiset käsitteet

Elokuvajournalismi tarkoittaa journalismin yleiset määritelmät huomioon ottaen ajankohtaisten ja faktapohjaisten elokuvasta laadittujen joukkotiedotussanomien suunnittelua, valintaa, hankintaa ja muotoilua. Käsitteenä elokuvajournalismi viittaa samalla journalistiseen työprosessiin ja sen lopputuloksiin, artikkeleihin, arvosteluihin, esseisiin ja uutisiin. (Kivimäki 2001, 291.)

Sanomalehti on paperisen sanomalehden ja siihen mahdollisesti liittyvien verkkolehden ja sähköisten uutis- ja ilmoituspalvelujen kokonaisuus. Painetun sanomalehden kriteereitä ovat maksullisuus, ilmestyminen vähintään kerran viikossa, tarkastettu levikki sekä monipuolinen ja ajankohdainen sisältö. (Sanomalehtien liitto 2015, viitattu 15.4.2015.)

Aikakauslehti ilmestyy säännöllisesti vähintään neljästi kalenterivuodessa. Se sisältää toimitettuja juttuja ja artikkeleita. Aikakauslehti on julkinen ja kaikkien tilattavissa ja saatavilla. Se ei sisällä pääasiassa liikealan tiedonantoja, hinnastoja, ilmoituksia eikä mainontaa. Aikakauslehti voi olla painotuote tai verkkojulkaisu. (Aikakausmedia 2013, viitattu 15.4.2015.)

Blogi on verkkosivu tai -sivusto, johon tuotetaan ajankohtaista, päivämäärällä varustettua sisältöä. Blogeille on luonteenomaista, että vanhat merkinnät säilyvät muuntumattomina ja luettavissa. Lukijat voivat kommentoida useimpia blogeja. Tyypillinen bloggaaja linkittää ahkerasti toisille nettisivuille ja etenkin muihin blogeihin. (Kilpi 2006, 3.)

Podcast on tilauspohjainen digitaalinen äänitiedosto, joka julkaistaan internetissä. Podcastin pitäjä julkaisee RSS- tai ATOM -syötettä, josta löytyy julkaistun äänitiedoston tiedot. Ladattavat äänimuotoiset podcastit pakataan yleensä MP3-tiedostomuotoon. (Isoviita 2012, 20). Kuuntelija tarvitsee podcastin kuuntelemiseen soveltuvan ohjelman. Yleensä podcasteja kuunnellaan älypuhelimella, MP3-soittimella, muulla kannettavalla laitteella tai tietokoneella. Suomen ensimmäinen podcast oli toukokuussa 2005 aloittanut FcLate Netradio. (Wikipedia 2015, viitattu 15.4.2015.)

Synopsis on tiivistelmä elokuvan sisällöstä. Se tarjoaa lukijalleen käsityksen elokuvan lähestymistavasta ja tyylistä. (Elokuvantaju 2015, viitattu 20.4.2015.)

Independent-elokuva eroaa valtavirtaelokuvasta rahoitusmalliltaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että independent-elokuvilla ei ole tuotantovaiheessa sovittuna jakeluverkostoa varmistamassa, että teos päätyy kuluttajien saataville. Independent-elokuvien oikeuksia yritetään myydä valmistumisen jälkeen suurille jakeluverkostoille. Vaihtoehtoisesti näillä jakeluverkostoilla voi olla tuotantosopimus independent-elokuvia tuottavien tahojen kanssa. On myös mahdollista, että Independent-elokuva julkaistaan pienen jakelijan tai elokuvien tuottajien toimesta. (Bennett, Hickman & Wall 2007, 315.)

Elokuva-arvostelu tai -arvio sisältää yleensä taidekriittikien perinteisiä elementtejä. Näitä ovat esimerkiksi kuvailu, analyysi, tulkinta ja arvottaminen. Elokuvan juonesta kerrotaan yleensä pääpiirteet eli synopsis, mutta hyvässä arvostelussa tulee olla paljastamatta liikaa juonen sisällöstä. (Hietala 2012, 167.)

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Suomalaisella elokuvajournalismilla on pitkät perinteet, mutta sitä ei ole tutkittu kovinkaan paljoa. (Kivimäki 2012, 294). Sellaiset lehdet kuten Filmiaitta, Elokuva-aitta, Suomen Kinolehti ja Filmi-hullu ovat kaikki yli sata vuotta kestäneen jatkumon osasia (Kivimäki 1999, 78–79). Varsinaisten elokuvalehtien määrä on tänä päivänä pienempi kuin ennen. Sanomalehdet julkaisevat edelleen elokuva-arvioita ja -juttuja kulttuurisivuillaan. Ohjelmatietojen ohessa toimitetaan lyhkäisiä arvioita päivän tai viikon televisioleffoista. Tällaiset arviot vaativat kirjoittajalta tiivistämisen taitoa ja paineensietokykyä, sillä tv-elokuvien aikataulu on usein aika kireä. (Hietala 2012, 177.)

Internet on pullollaan harrastajien ja yritysten sivustoja, jotka tarjoavat vaihtelevan laatuista ja suuruista elokuvajournalistisia kokonaisuuksia. Elokuva-aiheiset sivustot julkaisevat arvioita ja artikkeleita uusista julkaisuista ja esimerkiksi elokuvafestivaaleista. Sivustojen sisältökokonaisuudet vaihtelevat, mutta kaikkia yhdistää elokuva-arvioiden julkaiseminen.

Harrastajien ylläpitämiä blogeja on paljon, mutta niiden taso ja aktiivisuus vaihtelevat huomattavasti. Otin tutkielmani aineistoon mukaan viisi aktiivisesti päivitettyä blogia, jotka eroavat toisistaan sisällöllisesti, mutta ovat teknisiltä ja visuaalisilta ominaisuuksiltaan laadukkaita.

Elokuva-aiheisia radio-ohjelmia on tällä hetkellä saatavilla hyvin vähän – podcasteista puhumattakaan. Sisällytän tutkimukseeni näiden julkaisualustojen edustajat, jotka ovat tutkielmaa kirjoittaessa aktiivisia.

2.1 Aineistot ja menetelmät

Analysoin tutkimukseni aineiston ensisijaisesti kvalitatiivisilla analyysitavoilla, kuten media-analyysin ja toimintoanalyysin tavoin. Kokemukseni elokuvajulkaisujen suurkäyttäjänä ja vuosia kestänyt elokuvaharrastaminen auttavat minua aineiston laadullisessa analysoimisessa. Pysin myös tutkimaan julkaisujen käytettävyyttä ja ominaisuuksia käyttäjänäkökulmasta. Tämän lisäksi yritän etsiä kunkin julkaisun hyvät ja huonot ominaisuudet. Näiden ominaisuuksien perusteella pyrin muodostamaan kuvan optimaalisesta suomalaisesta elokuvajulkaisusta.

Luotan tutkimuksessani omiin havaintoihini ja kokemuksiini mittausvälineillä hankittavien tietojen sijasta. Tämä tekee tutkimuksesta kvalitatiivisen, kuten Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2007, 156) määrittelevät kyseisen tutkimusmenetelmän ominaispiirteitä. Tarkemmin määriteltynä kyseessä on aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Tutkimusmateriaalini sisältö ja julkaisumuotojen eroavaisuudet eivät mielestäni mahdollista tutkimuksen tekemistä tiettyjen ennalta määrättyjen kriteerien puitteissa. Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoite on ymmärtää tutkimuskohdetta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 176). Pyrin ymmärtämään, mitkä ovat kunkin tutkimuksessani analysoimani julkaisun olennaisimmat elokuvajournalistiset piirteet.

Käytän tutkimuksessani myös kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Nämä pääasiassa sanomalehtien ja blogien analysoinnissa esiintyvät piirteet toimivat osana kokonaiskuvan luomista, joka selkeyttää kartoitettavaa kvalitatiivista tutkimusta. Kvantitatiivinen tutkimus soveltuu määrälliseen ja numeraaliseen mittaamiseen, kun taas kvalitatiivinen tutkimus perustuu laadullisiin tutkimusmenetelmiin (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 136). Kvantitatiivisen menetelmän havainnot ovat kuitenkin tutkielmakokonaisuuteni kannalta sivuosassa.

2.2 Sanomalehtien esittely

Seuraan tutkimuksessani viittä suomalaista sanomalehteä viikon ajan. Esittelen sanomalehdet levikkikoon mukaan, suurimmasta pienimpään.

Helsingin Sanomat on Suomen suurin tilattava sanomalehti (KUVIO 1). Vuonna 1889 perustetussa lehdessä on ilmestynyt vuodesta 1995 asti Nyt-liite, johon suuri osa Helsingin Sanomien elokuvajournalismista keskittyy. Helsingin Sanomien levikki on laskenut muiden sanomalehtien taapaan kiihtyvää tahtia kuluneen kymmenen vuoden aikana. (Wikipedia 2015, viitattu 15.4.2015.)

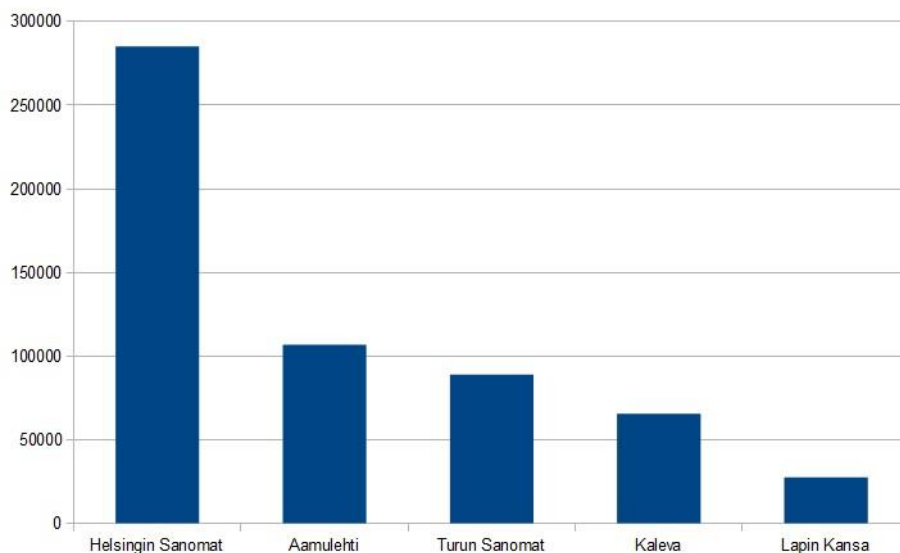
Tamperelainen Aamulehti on Suomen toiseksi suurin 7-päiväinen sanomalehti. Verkkosivujensa mukaan vuonna 1881 perustettu Aamulehti on nykyaikainen täyden palvelun sanomalehti, joka tarjoaa lukijoilleen kiinnostavia uutisia, taustatietoja ja elämyksiä. Alma Media -konserniin kuuluvan lehden keskeisen levikkialueen muodostaa Pirkanmaan maakunta. (Aamulehti 2015, viitattu 15.4.2015.)

Vuonna 1904 perustettu Turun Sanomat kehuu sivuillaan lukijasuhteensa olevan vahva. Sivujen mukaan yli 90 % Turun Sanomien lukijoista pitää lehteä luotettavana, arvostettuna ja hyödyllisenä mediana. TS-konserniin kuuluva Turun Sanomat on Varsinais-Suomen luetuin lehti. (Turun Sanomat 2015, viitattu 15.4.2015.)

Oululainen sanomalehti Kaleva on verkkosivujensa mukaan rohkea pohjoisen puolestapuhuja, joka kertoo tärkeimmät uutiset ja kiinnostavimmat jutut sekä tarjoaa hyödyllisimmät palvelut. Kalevaa on julkaistu vuodesta 1899 lähtien ja sen levikki 69 540 (LT 2013) on Suomen neljänneksi suurin. (Kaleva Oy 2015, viitattu 15.4.2015.)

Rovaniemeläinen Lapin Kansa on levikiltään pienin tutkimani sanomalehti. Verkkosivujensa mukaan lehti kertoo asioista, jotka ovat lappilaisille tärkeitä. Vuonna 1928 perustettu Lapin Kansa kuuluu Alma Media -konserniin. (Lapin Kansa 2015, viitattu 15.4.2015.)

Aamulehti, Turun Sanomat, Kaleva ja Lapin Kansa kuuluvat vuonna 2014 perustettuun Lännen Media -yhteisyritykseen, jonka yhteistoimitus tuottaa sisältöä kaikkiin siihen kuuluviin julkaisuihin. Tämä on olennaista tutkimuksessa käsiteltävän elokuvajournalismin kannalta, koska sama sisältö toistuu edellä mainituissa lehdissä päivittäin.

KUVIO 1. Sanomalehtien levikkimäärät vuonna 2014 lukijatutkimuksen mukaan

2.2.1 Aikakauslehtien esittely

Episodi on mediakorttinsa mukaan korkealaatuinen lehti, joka tarkastelee elokuvia, niiden tekijöitä ja taustoja. Lehti arvioi kaikki ensi-iltaelokuvat ja kertoo ensimmäisenä uutuuudet ja kuulumiset tärkeimmiltä elokuvafestivaaleilta. Vuonna 2003 perustetun lehden päätoimittajana toimii Jouni Vikman ja sitä julkaisee viihdemediatyhtiö Pop Media Oy. (Episodi 2015, viitattu 16.4.2015.)

Vuonna 1968 perustettu Filmihullu on Suomen vanhin elokuva-lehti. Kuusi kertaa vuodessa ilmestyvä lehti on verkkosivujensa mukaan vapaa keskustelufoorumi, jonka kirjoittajat vastaavat itse käsityksistään. Filmihullua julkaisee Helsingissä toimiva Filmihullu ry. Suomalaisen elokuvajournalismin merkkihenkilö Peter von Bagh toimi lehden päätoimittajana vuodet 1971–2014. (Filmihullu 2015, viitattu 16.4.2015.)

Episodin tai Filmihullun tuoreita levikkimääriä ei ole saatavilla internetissä, mutta kumpaakin lehteä painavan Lönnerberg-painotalon asiakkuusjohtaja Timo Kantokorpi kertoi puhelimesta 16.4.2015, että Filmihullun viimeisintä (2/2015) numeroa painettiin 1600 kappaletta. Episodin viimeisintä numeroa (4/2015) painettiin Kantokorven mukaan 6980 kappaletta. (Kantokorpi, puhelinkaistattelu 16.4.2015.)

2.2.2 Internet-sivustojen esittely

Filmgoer on mediatietojensa mukaan elokuvaan ja televisioon keskittynyt riippumaton verkkojulkaisu. Vuonna 1999 perustetun sivuston päätoimittaja on Antti Honkala. Toimitus koostuu viidestä toimittajasta ja kahdesta avustajasta. Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Google analyticsin tilastotietojen mukaan sivuilla oli 18 000 uniikkia käyttäjää joulukuussa 2013. (Filmgoer 2015, viitattu 16.4.2015.)

Vuonna 1998 perustettu Fim-O-Holic on verkkosivujensa mukaan viikoittainen elokuvakulttuurin ajankohtaisjulkaisu. Verkkojulkaisun julkaisija on Filmiverkko ry. Sivusto tarjoaa julkaisumahdollisuuden elokuvan ja av-kulttuurin opiskelijoille sekä nuorille tutkijoille. Toimituskuntaan on nimetty verkkosivuilla 36 henkilöä. Verkkosivuilla vierailee noin 100 000 kävijää kuukaudessa. (Film-O-Holic 2015, viitattu 16.4.2015.)

Vuoden 2013 tammikuussa toimintansa aloittanut Laajakuva-verkkolehti on uutuuksiin ja Suomessa vähemmän huomiota saaneisiin vanhempiin elokuvaan sekä elokuvantekijöihin keskittyvä julkaisu. Päätoimittaja Miikka Monosen vetämä toimitus koostuu kahdestatoista miespuolisesta kirjoittajasta. (Laajakuva 2015, viitattu 16.4.2015.)

Leffatykki.com on perustettu alun perin vuonna 2001 kolmen oululaisen kaveruksen toimesta. Nykyään Leffatykki.com on mediatietojensa mukaan Suomen laajin leffa-arvotietokanta, jonka sivuilla vierailee kuukaudessa reilut 150 000 uniikkia kävijää. Sivuston toiminnasta vastaa Leffatykki Media oy. Toiminta perustuu rekisteröityneiden käyttäjien vapaaehtoisesti kirjoittamiin arvioihin ja tähdityksiin. (Leffatykki.com 2015, viitattu .) Verkkosivujen kävijämääriä listaavan Oindex-sivuston mukaan Leffatykki.comin kävijämäärä oli 45 109 viikolla 15/2015. (Oindex 2015, viitattu 16.4.2015.)

Internet-sivustot ovat käyttöperiaatteiltaan toisistaan poikkeavia, mutta kaikissa yhdistyy elokuva-journalistisen sisällön julkaiseminen. Suurin osa sivujen materiaalista perustuu käsitykseni mukaan vapaaehtoisuuteen, joten päätoimisia elokuvajournalisteja edellä mainitut sivustot eivät juuri työllistä.

2.2.3 Blogien esittely

Eilen elokuvissa on joulukuussa 2005 perustettu blogi, jonka toteutuksesta ja ylläpidosta vastaa elokuvia harrastava Henrik Jussila. Jussila kirjoittaa myös blogin julkaisut. Blogi toimii Wordpress-palvelussa.

Filmitähti on Ursula Borgin ja Päivi Laajalahden elokuva-aiheinen julkaisu, joka sijoittuu luonteeltaan blogin ja leffasivuston välimaastoon. Blogin vanhin merkintä on vuoden 2010 kesäkuulta.

Kuvien takaa on elokuvatoimittajaksi profiloituneen Kalle Kinnusen blogi. Blogia julkaistaan Suomen Kuvalehden, jonka avustajana Kinnunen työskentelee, verkkosivuilla. Blogin vanhin merkintä on helmikuulta 2008.

Mutaa vai tähtiä? -blogi on luonteeltaan perinteinen leffablogi, jossa elokuvista innostunut harrastaja arvioi katsomiaan elokuvia. Blogissa käytetään 1–5 tähden asteikkoa puolittaisine tähtineen elokuvien arvioinnissa.

Vajaatoimintasankari on Occo-käyttäjänimen ylläpitämä leffablogi. Kirjoittaja kuvailee itseään lähinnä elokuvista kirjoittavaksi hidasliikkeiseksi pohdiskelijaksi. Blogin erikoisuus on elokuva-arvioiden naivistisesti ironinen kuvitus, joka on kirjoittajan itsensä piirtämä. Blogin vanhin merkintä on heinäkuulta 2011.

2.2.4 Radio-ohjelmien esittely

Filmikeloja on Radio Helsingin elokuvaohjelma, jota toimittavat Elina Rislakki ja Mete Sasioglu. Verkkosivujensa mukaan ohjelma käsittelee temaattisina kokonaisuuksina elokuvan maailmaa ja siihen liittyviä ilmiöitä mielenkiintoisten ohjelmavieraiden kanssa. Ohjelma esitetään lauantaisin kello 15 – 16 ja se on ladattavissa myös jälkeen päin Radio Helsingin verkkosivuilta. (Radio Helsinki 2015, viitattu 16.4.2015.)

Filmiryhmä on Yleisradion elokuvaohjelma, jota toimittavat Jukka Kuosmanen, Jukka Mikkola, J. P. Pulkkinen ja Anna Tulusto. Verkkosivujen mukaan ohjelma tarjoaa kuuntelijoilleen faktoja ja historiaa, asiaa ja asiattomuutta ja intoilua sekä ylitulkintoja. Ohjelma lähetetään Yle Radio 1 -kanavalla torstaisin kello 17.20. Ohjelma on kuunneltavissa julkaisunsa jälkeen Yle Areenassa kuukauden ajan. (Yle 2015, viitattu 16.4.2015.)

2.2.5 Podcastin esittely

Ainoa tällä hetkellä aktiivisesti päivittyvä suomalainen elokuva-podcast Kinosilmä pyrkii verkkosivujensa mukaan tuomaan hiukan valtamediaa syvemmän näkökulman elokuvaan ja innostamaan kuuntelijoitaan katsomaan vanhoja ja uusia elokuvia. Vuoden 2008 toukokuussa perustettua podcastia toimittavat Juha Niemi ja Henrik Anttonen. (Kinosilmä 2015, viitattu 16.4.2015.)

3 AINEISTON ANALYYSI

Analysoin tutkielmamateriaalin otannoilla, joiden koot vaihtelevat julkaisutyypin mukaan. Kartoittavan tutkimuksen tarkoitus on muodostaa realistinen kuva suomalaisesta elokuvajournalismista tällä hetkellä, joten en näe syytä mennä kovin pitkälle julkaisujen historiaan. Pysin löytämään analysoimieni julkaisujen hyvät ja huonot elokuvajournalistiset puolet. Käytän pääasiassa kvalitatiivista media-analyysia materiaalin tutkimisessa.

3.1 Sanomalehdet

Analysoin tutkimuksessani viiden suomalaisen sanomalehden elokuvajournalistista sisältöä. Otanta on ajalta 10.4.2015–16.4.2015. Keskityn analyysissä elokuvajournalistisen sisällön määrään ja muotoihin. Syvempi sisällöllinen analyysi ei mielestäni palvele tutkimuksen kartoittavaa luonnetta.

3.1.1 Helsingin Sanomat

Levikiltään Suomen suurimman sanomalehden titteliä kantavan Helsingin Sanomien perjantaina 10.4.2015 ilmestyneen numeron ensimmäinen elokuvajournalistinen sisältö löytyy sivulta B2. *Näyttelijät vetoavat David Lynchin puolesta* -uutissähke kertoo kulttuurisivuilla lyhyesti elokuvaohjaaja David Lynchin kuulumisia.

Seuraava artikkeli on myös kulttuurisivuilla. B5-sivulla on artikkeli *Society yhdistää musiikin ja mykkäelokuvan*, jossa toimittaja Harri Römpötti haastattelee Society-elokuvan tekijätiimiin kuuluvaa Henrik Heseliusta. Lehden seuraava elokuvajournalistinen sisältö on kriitikko Ilja Rautsin lyhyet arviot ja tähditykset päivän televisiotarjonnan elokuvista. Nämä ovat sivulla B25 televisio-ohjelmien yhteydestä.

Helsingin Sanomat julkaisee perjantaisin myös Nyt-liitteen, joka sisältää viikoittain elokuvajournalistia artikkeleja. Liitteen sivulla 3 julkaistavalta menovinkkipalstalta löytyy lyhyt *Steppiä mykkäelokuvan tyyliin* -kirjoitus, jossa suositellaan elokuva-aiheista esitystä.

Nyt-liitteen varsinainen elokuvajournalistinen sisältö on Elokuva-osiossa sivuilla 10–13. Osio sisältää neljä ensi-iltaelokuvan arviota, joista vastaavat kriitikot Pertti Avola, Matti Koskinen, Leena Virtanen ja Jutta Sarhimaa. Kaikki arvostelut sisältävät elokuvan perustiedot, synopsiksen ja tähdet asteikolla 1–5. Elokuvaosion lopussa julkaistavalta Menot-palstalta löytyy kaikkien Helsingin elokuvateattereiden pyörittämät elokuvat lyhyiden arviotekstien ja tähtien kera.

Nyt-liitteen sivulla 24 on Televisio-osioon kuuluvat elokuva-arviot. Kriitikko Ilja Rautsi arvioi television ilmaiskanavilta seuraavan viikon (10.4.2015–16.4.2015) aikana lähetettävät elokuvat. Lyhyiden arvioiden ohessa näkyy Rautsin antamat tähdet asteikolla 1–5.

Helsingin Sanomien lauantain 11.4.2015 numeron ensimmäinen elokuvajournalistinen sisältö on C4-sivulla julkaistu elokuvatoimittaja Veli-Pekka Lehtosen *Vallankumous ja kamera* -lauantaiessee. Lehtonen käsittelee esseessä pohjoiskorealaista ohjekirjaa, joka kertoo oikeaoppisen elokuvan tekemisestä.

Sivulla C8 on *Koodinimi OH1X* -artikkeli, jossa elokuvatoimittaja Lehtonen haastattelee elokuvaohjaaja Petri Kotwicaa. Haastattelun taustana toimii Kotwican ohjaama ensi-iltaelokuva, *Henkesi edestä*.

Sivulla C36 on Timo Peltosen lyhyt arvio *Foodies – kulinariastien jet set* -dokumentista, joka lähetetään televisiosta illan aikana. Sivulla C37 on Ilja Rautsin lyhyet arviot tähtineen televisiokanavien lauantain elokuvatarjonnasta.

Helsingin Sanomien sunnuntain 12.4.2015 ensimmäinen elokuvajournalistinen sisältö on B6-sivun lyhyt uutissähke *Sotaelokuvia esittelevä näyttely peruttiin Venäjällä*. Seuraava sisältö ovat televisio-ohjelmien yhteydessä sivulla C44. Ilja Rautsin lyhyiden tv-leffa-arvioiden lisäksi esille on nostettu illalla televisiosta lähetettävä *Kalervo Palsa ja kuriton käsi* -elokuva. Leena Virtasen arvio elokuvasta on lyhyt, ja siinä käytetään tähtiasteikkoa.

Helsingin Sanomien maanantain 13.4.2015 elokuvajournalistinen sisältö sijoittuu televisio-ohjelmatietojen yhteyteen. B20-sivulla on Timo Peltosen arvio *Viimeiset lainsuojattomat* -dokumentista. Seuraavalta B21-sivulta löytyvät Rautsin tv-leffa-arviot tähtineen.

Helsingin Sanomien tiistain 14.4.2015 ensimmäinen elokuvajournalistinen sisältö on sivun B17-suositus, jossa toimittaja Anni Tiirikainen vinkkaa lyhyesti Jalmari Helanderin *Big Game* -elokuvasta. Toinen on sivulla B21 oleva Rautsin paketti.

Keskiviikkona 15.4.2015 Helsingin Sanomien sivulla B24 on Timo Peltosen arvio televisiosta illan aikana lähetettävästä *Vihreä polkupyörä* -draamasta. Seuraavalla B25-sivulla on neljä kappaletta Ilja Rautsin lyhyitä tv-leffa-arvioita tähtineen.

Helsingin Sanomien torstain 16.4.2015 numeron elokuvajournalistista sisältöä edustaa B2-sivulla lyhyet kulttuurisähkeet: *Suomalainen lyhyt elokuva kilpailee Cannesissa*, *Lehdet: Finnkinolle etsitään kulisseyssä uusia omistajia* ja *Venäjä esti Hollywood-elokuvan levityksen*. Lehden lopussa sivulla B29 on Rautsin päivittäiset tv-elokuva-arviot.

Helsingin Sanomien otannan vahvinta antia olivat Nyt-liitteen elokuvapaketti, joka on ammattitaitoisesti toimitettu kokonaisuus. Tämän lisäksi hyvää elokuvajournalismia edusti mielestäni Veli-Pekka Lehtosen mielenkiintoisesti kirjoitettu lauantaiessée (11.4.2015).

3.1.2 Aamulehti

Tamperelaisen Aamulehden perjantaina 10.4.2015 ilmestyneen numeron ensimmäinen elokuvajournalistinen sisältö on sivuilla B14–B15. Kyseessä on kriitikkojen Antti Selkokari ja Kari Salmi-nen tähdittämiä arvosteluja neljästä ensi-iltaelokuvasta. Sivulla B26 ovat elokuvakriitikko Pekka Erosen lyhyet arviot ja tähdet televisiosta lähetettävälle elokuville. Aamulehden mukana perjantaisin julkaistavan tv-liitteen sivulla C2 on Erosen arviot ja tähdet 11.4.2015–17.4.2015 televisiosta lähetettävistä elokuvista.

Aamulehden lauantain 11.4.2015 numeron ainoa elokuvajournalistinen anti on Erosen tv-leffa-arviot sivulla B34. Sunnuntain 12.4.2015 numeron sivulla B28 on toimittaja Simopekka Virkkulan lyhyt suositus Klaus Härön *Miekkailija*-elokuvasta. Sivulla B42 on Erosen tv-leffa-arviopaketti. Maanantain 13.4.2015 ainoa elokuvajournalistinen anti on jälleen Erosen arviopaketti sivulla B18.

Tiistain 14.4.2015 sivulta löytyy Antti Selkokarin kaksipalstainen arvio *Marzia, ystäväni* -elokuvasta. B22 sivulla on Erosen perinteinen kattaus. Keskiviikon 15.4.2015 Aamulehden sivulla

B13 on Antti Selkokarin uutisjuttu *Istanbulin elokuvajuhlat keskeytti kilpailunsa*. B22-sivulla ovat Erosen arviot.

Torstain 16.4.2015 Aamulehden ainoa elokuvajournalistinen anti on Erosen arviopaketti sivulla B22.

Aamulehden otanta on elokuvajournalistisesti suppeampi kuin Helsingin Sanomien. Ensi-ilta-arviot, satunnaiset suositukset ja päivittäiset tv-elokuvat jättävät toivomisen varaa elokuvajournalistisesta näkökulmasta.

3.1.3 Turun Sanomat

Turun Sanomien perjantain 10.4.2015 numeron sivulla 23 on Päivi Valotien tähditetty arvio Henkesi edestä -elokuvasta ja Kari Salmisen tähditetty arvio Outolintusarja: Kapinallinen -elokuvasta. Sivulla 31 ovat Pekka Erosen arviot ja tähdet päivän televisiosta lähetettävästä elokuvatarjonnasta. Perjantain runkolehden liitteenä toimitettavan tv-extran sivulla 13 ovat Erosen arviot, jotka kattavat tv-viikon lauantaista 11.4.2015 perjantaihin 17.4.2015.

Tutkimuksen kannalta on syytä todeta tässä vaiheessa, että Pekka Erosen päivittäinen tv-elokuvapaketti toistuu kutakuinkin identtisenä kaikkien Lännen Mediaa edustavien sanomalehtien sivuilla. Tutkimusmateriaalini tapauksessa se tarkoittaa Helsingin Sanomia lukuun ottamatta kaikkia käsittelemiäni sanomalehtiä.

Turun Sanomien lauantain 11.4.2015 numeron ainoa elokuvajournalistinen anti on Erosen arviopaketti sivulla 35. Sama toistuu myös sunnuntaina 12.4.2015 sivulla 35, maanantaina 13.4.2015 sivulla 23, tiistaina 14.4.2015 sivulla 23 ja keskiviikkona 15.4.2015 sivulla 23.

Turun Sanomien torstain 16.4.2015 numeron ensimmäinen elokuvajournalistinen sisältö on *Teuvo Tulion kädenjälki näkyy* -artikkeli, jonka on kirjoittanut Elina Knuutila. Artikkelin käsittelee suomalaisen elokuvan festivaalia ja siinä haastatellaan Kansallisen audiovisuaalisen arkiston apulaisjohtaja Mikko Kuuttia ja festivaalijohtaja Kimmo Lainetta. Lehden lopussa sivulla 31 ovat Erosen arviot.

Turun Sanomien otantaa analysoidessa kävi ilmi, että elokuvajournalistinen sisällön määrä vaikuttaa olevan suhteessa lehden levikkimäärään. On myös selvää, että samojen sisältöjen toistuminen eri sanomalehdissä yksipuolistaa suomalaista elokuvajournalistista tarjontaa.

3.1.4 Kaleva

Oululaisen Kalevan 10.4.2015 tarjoama elokuvajournalistinen sisältö alkaa Anssi Junton arviolla *Henkesi edestä* -elokuvasta. Sisällössä pistää silmään alaotsikossa esiintyvä kirjoitusvirhe. Arviossa ei käytetä tähtiasteikkoa, mutta tekstin ohessa on Kriitikko kiteyttää -laatikko, jossa on Junton tiivistetty mielipide elokuvasta. Samalla sivulla on myös kriitikko Juhani Nurmen arvio *Outolintusarja: Kapinallinen* -elokuvasta. Samalla aukeamalla sivun 39 puolella on kriitikko Kati Valjuksen arvio *Aatsinki – The Story of Northern Cowboys* -elokuvasta. Sivun laidassa on neljä lyhyttä elokuva-aiheista kulttuurisähkettä: *Oululaislasten Superlapset voitti Sidneyssä, Lasten ja nuorten elokuvakisaa yli 280 elokuvaa, Tähtien sota -elokuvat julki netissä ja Elijah Wood saapuu dj-keikalle Helsinkiin*. Sivulla 54 on Erosen arviopaketti televisiosta lähetettävistä elokuvista.

Kalevan 11.4.2015 elokuvajournalistista sisältöä edustaa Tero Vainion *Arkistokaan ei ole niin kuin ennen* -kolumni sivulla 43, joka käsittelee digitaalisen vallankumouksen vaikutuksia elokuvakulttuuriin. Sivulla 46 on elokuvatoimittaja Kalle Kinnusen haastattelujuttu näyttelijä Laura Birnistä. Sivulla 66 on Hanna Hyvärisen lyhyt tähditetty arvio *Foodies – kulinaristien jet set* -dokumentista ja Erosen arviopaketti.

Sunnuntain 12.4.2015 Kalevan ainoa elokuvajournalistinen anti on Erosen arviopaketti, kuten on myös maanantaina 13.4.2015. Tiistain 14.4.2015 Kalevan sivulla 36 on *Ebola varjostaa dokumentin tekoa* -artikkeli, jossa Anssi Junto haastattelee oululaista Janne Körkköä. Sivulla 54 on Erosen arviopaketti. Keskiviikon 15.4.2015 Kalevan ainoa elokuvajournalistinen sisältö on Erosen arviopaketti sivulla 50.

Torstain 16.4.2015 Kalevan sivulla 37 on Leffavieras-palstan artikkeli *Kanttori soittaa Sielun veljiä*, jossa Anssi Junto haastattelee *Henkesi edessä* -elokuvan katsonutta kanttori Anu Arvola-Greusia. Jutun ohessa on Kalevan avustavien elokuvakriitikkojen antamat tähdet ja niiden keskiarvo jutussa mainitulle elokuvalle. Sivulla 54 on Erosen arviopaketti.

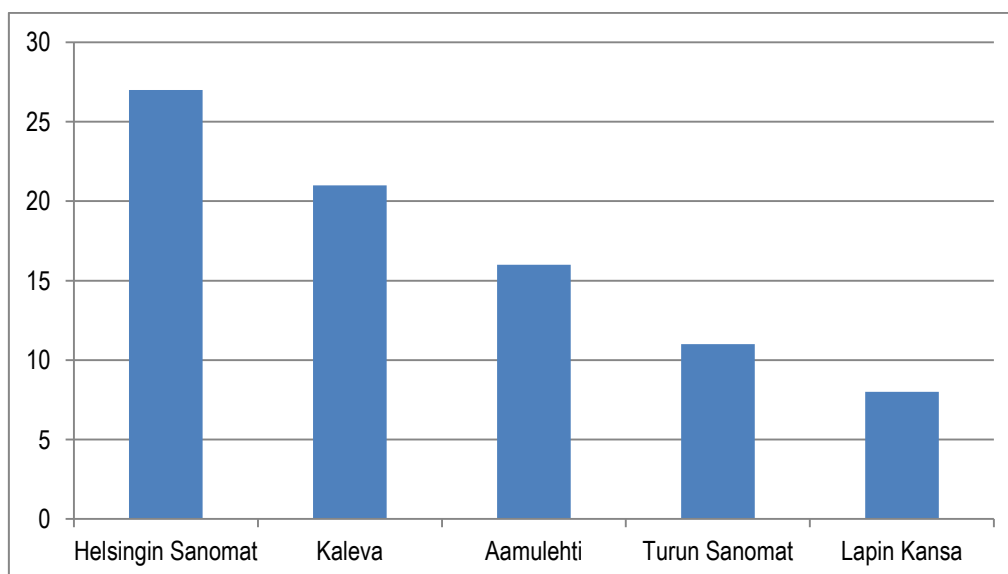
Kalevan otannan elokuvajournalistista antia analysoidessa täytyy todeta, että aiemmin mainitsemani elokuvajournalistisen sisällön ja levikkimäärän yhteys ei toteudu Kalevan tapauksessa. Lehden sivuilla on Lännen Median yhteissisällön lisäksi myös oman toimituksen tuottamaa elokuvajournalistista sisältöä.

3.1.5 Lapin Kansa

Tutkimuksen sanomalehdistä levikiltään pienimmän Lapin Kansan elokuvajournalistinen sisältö on viikon otannassa yksipuolinen. Ainoastaan lauantain 11.4.2015 lehden sivulla O19 on lyhyt kulttuurisähke *Esteri Orjasniemen lyhytfilmi näytille Cannesiin* ja sivulla O22 Hanna Hyvärisen lyhyt arvio televisiosta lähetettävästä *Foodies – kulinaristien jet set* -dokumentista.

Näiden yksittäisten pätkien, joista Hyvärisen arvio on Lännen Median tuotantoa, lisäksi Lapin Kansan otannassa ei ole muuta elokuvajournalistista sisältöä Pekka Erosen päivittäisiä tv-elokuva-arvioita lukuun ottamatta.

Sanomalehtien otantojen kokonaiskuvaa analysoidessa voi todeta, että Helsingin Sanomien elokuvajournalistinen anti on suomalaisen sanomalehtikentän vahvinta (KUVIO 2). Lännen Mediaan kuuluvien sanomalehtien tarjontaa vaivaa lehdissä toistuvat sisällöt, jotka eivät tue journalismin monimuotoisuutta.

KUVIO 2. Tutkimuksen sanomalehtiotannassa 10.4.2015–16.4.2015 julkaistujen elokuvajournalististen sisältöjen lukumäärä lehdittäin

3.2 Aikakauslehdet

Suomessa julkaistaan tällä hetkellä kahta täysin elokuvakulttuurille omistautunutta aikakauslehteä. Filmihullu ja Episodi edustavat elokuvajournalistisia ääripäitä: Filmihullu on analyyttinen harrastajien foorumi, kun taas Episodi on selvästi kaupallisempi tuote. Analysoin aikakauslehdet uusimpien (23.4.2015) julkaistujen numeroiden otannalla. Pyrin keskittymään analyysissä elokuvajournalistisiin sisältöihin ja juttumuotoihin sekä kartoittamaan kummankin julkaisun toimintatapoja.

3.2.1 Episodi

Episodi-elokuvalehden uusiin numeroon on tutkimusta tehdessä 4/15. Lehden ulkoasu muistuttaa suuresti englantilaisia Empire- ja Total Film -elokuvalehtiä. Sisällöllisesti Episodi keskittyy uusiin elokuviin ja niiden tekijöihin sekä taustoihin. Juttutyyppejä on runsaasti. Lehden alusta löytyy päätoimittaja Jouni Vikmanin pääkirjoitus ja Yleisön ääni -palsta, jossa vastataan lukijoiden sosiaalisen median kautta lähettämiin kysymyksiin. Kysymysten sisällöt vaihtelevat suuresti, mutta palstan tarkoitus toimia keskustelunomaisena elementtinä aikakauslehdessä on ainakin ideatasolla toimiva.

Esikatselu-osiossa kerrotaan tulevista elokuvajulkaisuista. Ohessa on myös lyhyitä sähkönomaisia poimintoja tulevista elokuvista. Elokuvien maailma Twitterissä -palsta edustaa monimediajournalistista sisältöä, jossa yhdistetään sosiaalisen median välineitä perinteiseen lehtisisältöön. Käytännössä palstalla on Twitter-palvelusta poimittuja merkintöjä, jotka sivuavat elokuvakulttuuria tai lehden sisältöä.

Ensi-illat-osiossa arvioidaan lehden numeron ilmestymisen aikana teattereihin saapuvat uudet elokuvat. Yhteensä 13 elokuvaa kattavassa paketissa on useiden eri kriitikoiden kirjoittamia arvioita, joiden ohessa kerrotaan elokuvan perustiedot ja annetaan tähtiä asteikolla 1–5. Uutuusien jälkeen on vuorossa kahdeksan aikaisemmin julkaistun elokuvan arviot, jotka toimitetaan samalla kaavalla kuin uutuuudet. Lehden arvio-osuuden päättää lehden kriitikoiden yhteinen lista, johon on kerätty tällä hetkellä elokuvateatterissa pyörivien elokuvien tähtimäärät ja -keskiarvot.

Varsinaiset elokuvajournalistiset juttuartikkelit alkavat Jouni Vikmanin *Avengers – Whedonin aika* -jutulla. Artikkelin tekijätiedoista selviää, että kuusi sivua kattava teksti on Vikmanin kirjoittama, mutta siinä käytetyt haastattelut ja kuvamateriaalit ovat The Walt Disney Company Nordicin omaisuutta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että artikkelin sisältö on Avengers-elokuvan levittäjäyhtiön sanelema. Tällaisilta käännösjutuilta on todennäköisesti turhaa odottaa kriittisiä näkökulmia. Kyseessä on ennemminkin puffijuttu, joka toimii osana elokuvan markkinointikoneistoa.

Seuraava artikkeli on Johanna Juntusen käsialaa. Juntunen haastattelee, tällä kertaa ihan itse, Outolintusarja: Kapinallinen -elokuvassa näyttelevää Shailene Woodleytä. Juntusen juttua seuraa viisi samantyyppistä artikkelia, joiden sisällöt keskittyvät uutuuselokuvien taustoihin ja puffaamiseen. Osa artikkeleista on kokonaan toimittajan käsialaa – osa taas Vikmanin edellä mainitun puffijutun tapaisia yhteistyöartikkeleita.

Top 10 -juttupaikalla listataan Avengers-elokuvan näyttelijöiden parhaita elokuvia menneisyydestä. Tämän jälkeen vuorossa on 20 kysymystä -palsta, jossa toimittaja Jussi Huhtala esittää 20 visaista kysymystä näyttelijä Eero Aholle. Seuraavaksi vuorossa on Night visions -festivaalipaketti lyhyine arvioineen, Lauri Vuotilan summaava artikkeli sarjakuvaelokuvien nykytilanteesta, Niina Holmin toimittama elokuvakirjallisuuteen keskittyvä Lukunurkkaus ja Päivi Laajalahden Aikakone-artikkeli, jossa perehdytään 20 vuotta sitten julkaistuihin elokuviin.

Lehden loppupään tarjontaa edustaa Kotiteatteri-osio, jossa arvioidaan ja esitellään dvd- ja blu-ray-julkaisuja. Striimeri-palstalla seurataan verkossa elokuvia ja sarjoja kuukausimaksua vastaan tarjoavia palveluita. Elokuvan mestarit -palsta kirjoittaa Ilta-Sanomien ja Apu-lehden elokuvakriitikko Tarmo Poussu. Tällä kertaa esittelyssä on Blake Edwards. Kauheus on katsojan silmässä -palstalla esitellään ja arvioidaan huonoudestaan tunnettuja elokuvia. Lehden lopussa on vielä kaksi kolumnia: Jussi Huhtalan *Nostalgian vallassa* ja Pekka Lehtosaaren *Vain muutaman tähden kriitikot*, joista jälkimmäinen tarjoaa mielenkiintoista elokuvajournalismia käsittelevää kritiikkiä.

Kokonaisuutena analysoidessa Episodi vaikuttaa laadukkaalta elokuvajournalistiselta julkaisulta. On kuitenkin selvää, että osa lehden sisällöstä toimii elokuvateollisuuden ehdoilla. Elokuvajournalismille tällainen kaupallisuus on tavanomaista, sillä journalisti, yleisö ja elokuva-ala ovat toisistaan tietyllä tavoin riippuvaisia. (Kivimäki 2001, 292). Episodissa on myös paljon mainoksia, jotka meinaavat sekoittua ulkoasullisesti varsinaiseen elokuvajournalistiseen sisältöön. Episodin juttu-

tyyppien kirjo on laajuudeltaan vakuuttava. Erilaiset juttutyypit tekevät lukukokemuksesta miellyttävän.

3.2.2 Filmihullu

Filmihullu edustaa analyttistä ja esseemäistä kotimaista elokuvajournalismia. Episodin kaltaista mainostykitystä on turha etsiä Filmihullun kansilehtien välistä. Kirjoittajakunta on perehtynyt elokuvataiteen historiaan ja kirjoittaa siitä usein. Filmihullun tuorein (26.4.2015) numero on 2/2015. Lehti alkaa Lauri Timosen pääkirjoituksella, jossa selviää tämän numeron teema: Alain Resnais. Pääkirjoitusta seuraa kolme eri kirjoittajien esseemäistä artikkelia Resnais'n urasta, teoksista ja vaikutuksista.

Lehden elokuvajournalististen artikkelien muoto on esseemäinen ja sisällöllisesti analyttisesti pohdiskeleva. Suurin osa kirjoituksista käsittelee vanhoja elokuvia ja niiden tekijöitä. Esseeartikkelien jälkeen ensimmäinen muodollisesti poikkeava artikkeli on Matti Salon ja Lauri Timosen kokoama ”Jottei totuus unohtuisi”, johon on listattu tunnettujen henkilöiden suosikkielokuvia. Henkilögalleriassa on elokuva-ammattilaisia, poliitikkoja ja muusikkoja. Listalla on myös Turhat julkikset -kategoria, joka on hyvä esimerkki Filmihullun hetkittäin piikittelevästä sisällöstä. Lehden loppupäässä käsitellään elokuvafestivaaleja, kirjoja, ensi-iltoja ja dvd-julkaisuja. On hyvin kuvaavaa, että ensi-iltaelokuvat ovat Filmihullun sivujen häntäpäässä. Numeron lopettaa Vieraskynä-palsta, jossa vieraileva kirjoittaja tarjoaa näkökulman toimituskunnan ulkopuolelta.

Elokuvajournalistisena julkaisuna analysoitaessa Filmihullussa on vahva kuppikuntaisuuden tunnelma, joka saattaa johtua suomalaisen elokuvajournalismin historialle tyypillisistä sukupolvi- tai aikakausikonflikteista. (Kivimäki 2001, 301). Kirjoittajat ovat asiantuntevia ja osaavia, mutta tekstien sisällöt ovat tietoisesti kaukana valtavirrasta. Tämä ei tietenkään ole sinänsä huono piirre, mutta se sulkee suuren määrän lukijoita lehden tavoittamattomiin. Hyvää elokuvajournalistista antia on sen tarjoama listajuttu, joka on von Baghin (1990, 10) mukaan elokuvakulttuurin harrastajille mieleistä luettavaa.

3.3 Internet-sivustot

Keskityn internet-sivustojen laadullisessa analysoinnissa niiden käytettävyyden ja sisällön ominaisuuksiin. Sisällön analyysissa keskityn asiantuntevuuteen, luettavuuteen ja julkaisujen muotoihin. Useat tutkielmassani käsittelemistäni sivustoista ovat materiaaleiltaan hyvin laajoja, joten joudun tekemään analyysin suhteellisen suppeana. Esimerkiksi tekstisisältöjen analysoinnin jätän tietoisesti pintapuoliseksi, koska sivustoilla on yleensä laaja ja vaihtuva kirjoittajakanta. Vuosia toimineiden sivustojen materiaalin kokonaisvaltainen analyysi olisi liian aikaa vievää, eikä se olisi linjassa elokuvajournalistista nykytilannetta kartoittavan tutkimuksen luonteen kanssa.

3.3.1 FilmiFIN

Elokuva-arvioita ja -artikkeleja julkaiseva FilmiFIN kuvailee itseään päivittäin uutta tarjoavaksi verkkojulkaisuksi. Sivustolta välittyvä tunnelma on käyttäjän näkökulmasta hyvin erilainen. Sivuston sisältö on jaettu uutisiin, dvd-arvosteluihin, elokuva-arvosteluihin, artikkeleihin, filmirankingiin ja foorumiin. Elokuva-arvioita sivuston tietokannassa on (20.4.2015) 1163 kappaletta ja dvd-arvosteluja 1187 kappaletta. Etsimäänsä elokuva-arvostelua on mahdollista hakea hakukoneen avulla. Myös hakeminen erilaisilla hakuohjeilla, kuten kirjoittajan nimellä tai julkaisupäivämäärällä, on mahdollista.

Ulkoasullisesti sivusto on raskas. Tekstiosioita ja -palkkeja on paljon, mikä tekee sivunäkymästä ahtaan. Fontit ja graafiset elementit tuntuvat nykykäyttäjän silmään vanhentuneilta. Sama raskaus välittyy myös sisällön puolelle. Arviot ja artikkelit ovat asiantuntevia, mutta niiden sisällölliset ominaisuudet vaihtelevat suuren kirjoittajamäärän vuoksi. Pääasiallisesti arviot koostuvat tavanomaisesta kaavasta: synopsis, perustiedot, arviointi ja yhteenveto. Arviotekstien ohessa elokuville annetaan 1–5 tähteä.

Sivuston julkaisutahti on hidas. Vuoden 2015 aikana on julkaistu yhteensä 6 artikkelia (19.4.2015). Tämä voi olla merkki sivuston hiipuvasta suosiosta. Sivustolla ei löydy merkkiäkään sosiaalisen median läsnäolosta. Elokuvajournalistisesta näkökulmasta arvioidessa FilmiFIN tuntuu ominaisuuksiltaan vanhentuneelta. Sisältöä on laajasti, mutta sen laatu on vaihtelevaa ja käyttökokemus on kankea.

3.3.2 Filmgoer

Elokuva-arvioita ja -artikkeleja julkaisevan Filmgoer-sivuston sisältö jaottuu kolmeen pääkategoriaan: ensi-ilta, Blu-Ray/DVD ja artikkelit. Ensi-ilta-kategorian alla on tuoreiden elokuvien arvostelua ja Blu-Ray/DVD-kategoriassa on uusien ja vanhojen tallennejulkaisujen arvioita. Artikkeleista taas kolumnitekstejä, joiden aihealueet vaihtelevat elokuvasta televisioon ja politiikkaan.

Elokuva-arviot ovat hyvin kirjoitettuja ja asiantuntevia. Arviotekstit muodostuvat synopsiksesta, perustiedoista ja analyttisesta laadullisesta arvioinnista. Arviosisältöjen ominaisuudet vaihtelevat esimerkiksi kirjoittajan mukaan. Tekstin ohessa käytetään elokuvien markkinointikuvia ja tekstistä nostettuja lainauksia, jotka rytmittävät ja lukukokemusta käyttäjän näkökulmasta. Sivuston elokuva-arvioissa käytetään viiden tähden arviointiasteikkoa.

Sivustolla on hakukone, jolla käyttäjä voi hakea haluamaansa artikkelia tai arvostelua asiasanan avulla. Sivustolta löytyy myös linkitykset sosiaalisen median alustoihin, joiden kautta käyttäjä voi halutessaan seurata Filmgoeria. Etusivulla on myös pikavalikot luetuimmille jutuille, vaihtuvalle äänestykselle, sarjoille ja minuutin arvioille. Minuutin arviot tarkoittavat noin sadan sanan mittaisia pika-arvioita ajankohtaisista julkaisuista.

Ulkoasultaan sivusto on nykyaikainen. Käytettävyydeltään sen ominaisuudet ovat toimivia ja selkeitä. Elokuvajournalistinen julkaisutahti on muutamia artikkeleita kuukaudessa, eli vaikutelma ei ole kovin aktiivinen. Tämä voi johtua vapaaehtoisuuteen perustuvasta toimitusmallista.

3.3.3 Film-O-Holic

Film-O-Holic-sivuston sisältö on jaettu kuuteen pääkategoriaan: ensi-illat, dvd, haastattelut, festivaalit, artikkelit ja blogi. Ensi-illoissa arvioidaan tuoreita elokuvajulkaisuja. Dvd-osiossa uusia ja vanhoja tallennejulkaisuja. Artikkeliosiossa on Vuoden parhaat -kirjoituksia, elokuvakulttuuriin liittyvien henkilöiden vuosipäiväkirjoituksia ja muuta elokuvaan liittyvää sisältöä. Blogi-osiossa on reportaasinomaisia kirjoituksia eri filmifestivaaleilta. Film-O-Holicista löytyy kattava ja perusteltu selvitys sivuston arvostelumenetelmistä, josta esimerkkinä toimii seuraava lainaus:

Film-O-Holicissa elokuvaan suhtaudutaan taiteena ja arvottaminen perustuu teoksen elokuvataiteellisiin ansioihin. Elokuvia arvotetaan yhdenmukaisesti taiteenlajinsa teoksina

elokuvan kulttuurista merkitystä unohtamatta. Tämä ei sulje pois viihdyttävyyssarvoa, mutta se ei ole koskaan ensisijainen kriteeri. (Film-O-Holic, 2015a, viitattu 20.4.2015.)

Tällainen selvitys palvelee sivustolle tulevaa lukijaa selkeyttämällä sivuston arviolinjan. Esimerkki kertoo myös sivuston luonteesta, joka on lähtökohtaisesti analyttinen. Sivuston arvioissa käytetään myös 1–5 tähden arviointiasteikkoa, joka on sinänsä hieman yllättävää Film-O-Holicin tavanomaista elokuvasivustoa analyttisemmän luonteen huomioon ottaen.

Ulkoasullisesti ja käyttöliittymältään sivusto on nykyaikainen, mutta sen suuret kuvakkeet, jotka toimivat avaavina painikkeina varsinaisiin tekstisisältöihin, ovat ehkä hieman liian hallitsevia elementtejä visuaalisesti käyttäjänäkökulmasta. Elokuvajournalistinen sisältö on laadukasta ja analyttistä. Joillekin lukijoille tämä saattaa tosin aiheuttaa raskaalta tuntuvan lukukokemuksen (vrt. Filmihullu-aikakauslehti).

3.3.4 Laajakuva

Laajakuvan toimituskunta kuvailee sivustoaan verkkolehtenä, joka keskittyy uutuuksiin ja Suomessa vähemmän huomiota saaneisiin vanhempiin elokuviin sekä elokuvantekijöihin. Esimerkki verkkolehden tarkoituksiperistä tiivistyy seuraavassa lainauksessa:

Suomessa ei ole liikaa analyttisiä elokuvalahtiä, edes verkossa. Blogeja on lukuisia, lehtiä vain muutamia, ja useimmilla elokuvakriitikoilla näkökulma on epäanalyttinen ja kauvallinen. Kriitiikin taso on heikkoa. Laajakuvan tarkoituksena onkin toimia vastalääkkeenä yleiselle trendille – lehtenä elokuvan harrastajilta harrastajille. (Laajakuva 2015, viitattu 16.4.2015.)

Laajakuvan elokuvajournalistinen sisältö on jaettu kolmeen pääkategoriaan: kritiikit, artikkelit ja pääkirjoitukset. Kritiikit ovat asiantuntevia ja analyttisiä. Arvosteltavat elokuvat edustavat edellä mainittuja vähemmän huomiota saaneita vanhempia elokuvia. Esimerkiksi viime vuosina suuren suosion saavuttaneita *Hangover*-törttöilykomedioita on turha Laajakuvan arkistosta etsiä. Tällainen linjaveto on sinänsä kunnioitettavaa elokuvataiteellisesti, mutta se saattaa samalla rajata lukijakuntaa huomattavasti. Kuriositeettielokuvista kiinnostuneiden suomalaisharrastajien määrä on kokemuksieni mukaan suppea verrattuna niin sanotun valtavirtaelokuvan vastaavaan. Sisällöllisesti Laajakuva-verkkolehteä voisi pitää aikakauslehti Filmihullun hengenheimolaisena.

Artikkeli-valikosta löytyy neljä alaosiota: festivaalit, haastattelut, vieraskynä ja muut artikkelit. Festivaali- ja haastattelutekstit jatkavat verkkolehden temaattisella linjalla, eli niissä esitellään pääasiallisesti kansainvälisten independent-elokuvien festivaaleja ja tekijöitä. Vieraskynä-osiossa on toimituskuntaan kuulumattomien kirjoittajien ja bloggarien elokuva-arvosteluja. Vieraiden kirjoittamat arvostelut noudattavat Laajakuvan edellä mainittua linjaa.

Ulkoasullisesti sivusto on toimiva ja hillitty. Sitä voisi kuvalla sisältöä vastaavaksi. Sosiaalisen median linkitysmahdollisuudet ovat etusivulla. Artikkelit ja arviot on kuvitettu elokuvien kuvamateriaaleilla. Laajakuvassa ei käytetä tähtijärjestelmää. Käyttöliittymä on selkeä, ja sanahaku on etusivun yläpalkin oikeassa laidassa. Monissa sivustoissa ja blogeissa käytettyjä video- ja äänitiedostoja en tutkimuksen aikana Laajakuvan sivuilla kohdannut.

Elokuvajournalistisena kokonaisuutena analysoitaessa Laajakuva tarjoaa laadukasta sisältöä vannoutuneille elokuvan harrastajille. Hyväksi puoleksi voisi laskea myös aktiivisesti artikkeleita ja arvioita kommentoivan lukijakunnan. Valtavirrasta selvästi poikkeava elokuvatarjonta rajaa todennäköisesti verkkolehden lukijakuntaa, joka ei sinänsä ole moite, sillä Laajakuvan tarkoitus lienee keskittyä hieman niin sanotun populaarielokuvan ulkopuolelle.

3.3.5 Leffatykki

Suomen laajimmaksi elokuvatietokannaksi itseään tituleeraava Leffatykki.com perustuu rekisteröityneiden käyttäjien kirjoittamiin arvioihin. Käyttäjäkunta on suuri ja arvioiden sisältöjen ominaisuudet hyvin vaihtelevia. Käyttöperiaatteeltaan Leffatykki.com muistuttaa suuresti Internet Movie Database -sivustoa. Arvioinnissa käytetään tekstisisällön lisäksi tähtijärjestelmää asteikolla 1–5. Etusivulla on linkit sosiaalisen median käyttöalustoihin. Leffatykin käyttäjät saavat lisää oikeuksia aktiivisuutensa perusteella. Ylläpidon selvitys järjestelmän toiminnasta ilmenee seuraavassa lainauksessa:

Status kertoo kävijän aseman Leffatykki-yhteisössä. Aktiivisuuden myötä asemakin muuttuu. Statukset menee näin:

Vierailija = Anonyymi kommentoija edellisestä saittiversiosta

Käyttäjä = Normaali Leffatykin rekisteröitynyt käyttäjä

Tähtääjä = Luottokäyttäjä jolla on oikeus luoda kaikki sisältöt ilman moderointia (paitsi nimikkeiden lisäykset, toistaiseksi)

Moderaattori = Foorumin keskustelujen valvoja

Tykittäjä = Ylennetty luottokäyttäjä, jolla on myös rajatut ylläpito-oikeudet.

Ylläpitäjät on sitten oma ryhmä. (Leffatykki.com 2015a, viitattu 22.4.2015.)

Sivusto on jaettu etusivun lisäksi kuuteen sisältökategoriaan: Top 50, Leffat, Tv-opas, Tv-sarjat, Keskustelut ja jutut. Top 50 sisältää käyttäjäarvioiden 50 korkeimmin arvioitua elokuvaa. Leffat-valikon takaa löytyy kaikki sivuston arvioidut elokuvat. Etsimisen helpottamiseksi arvosteluja voi selata erilaisten kategorioiden, kuten "Uusimmat", "Leffassa", "Kotona" tai "Hypetyksessä" -avulla. Tämän lisäksi Leffatykin sivunäkymän oikeassa ylä laidassa on perinteinen sanahakukone. Leffatykin arvioinnin sääntöjä ja linjauksia esitellään seuraavassa lainauksessa:

Arvostelu on syvällisempi mielipide elokuvasta. Se on useamman kappaleen mittainen ja siinä on perusteltu omia mielipiteitä. Arvostelut on Leffatykin tärkeintä sisältöä ja ylläpito hyväksyy (tai on hyväksymättä) ne ennen julkaisua. Kommentti taas on lyhyempi mielipide, eikä sen tarvitse olla kovinkaan laaja. Kommentit menevät suoraan julkiseksi, mutta niitä kyllä valvotaan myös. (Leffatykki.com 2015a, viitattu 22.4.2015.)

Tv-opas on käytännöllinen työkalu television omistaville käyttäjille. Valikosta löytyy seuraavaksi suomen ilmaiskanavilta lähetettävät elokuvat arvioineen. Tv-sarjat valikosta löytyy televisiosarjojen arvosteluja. Keskustelut-valikosta pääsee lukemaan käyttäjien keskustelufoorumia, jossa on suuri määrä eri aihealueisiin jaettuja keskusteluja. Keskustelujen määrä on suuri, mutta niiden aktiivisuus hyvin vaihtelevaa. Vanhimmat keskustelut on aloitettu jo vuonna 2006, joten parhaimmillaan saman otsikon alla on käyty keskustelua jo vajaan vuosikymmenen ajan. Hieman hankalasti määrittyvä vaikutelma ei ole kuitenkaan kovin aktiivinen, sillä monien keskustelujen viimeisimmät kommentit ovat tätä kirjoittaessa jo vuosia vanhoja. Foorumi on kuitenkin perusidealtaan toimiva yhteisöllinen ominaisuus, jossa käyttäjät voivat tuoda mielipiteitään esiin. Keskusteluiden löytämistä helpottaa osiosta löytyvä sanahakukone.

Jutut-kategorian alla sijaitsevat sivuston artikkeli- ja uutisosiot. Artikkelit ja jutut ovat suurelta osin pienen käyttäjäryhmän kirjoittamia. Nämä käyttäjät ovat edellä mainittuja luottokäyttäjiä, jotka ovat ansainneet oikeuden kirjoittaa erilaisia sisältöjä sivustolle. Tällainen hallinnollinen julkaisujärjestelmä toiminee hyvin porkkanana innostuneille käyttäjille ja vähentää todennäköisesti moderaattorien työmäärää.

Ulkoasultaan sivusto on runsas. Käyttäjänäkökulmasta eri osioita on paljon ja sivulla näkyvät useat mainospalkit lisäävät hektistä tunnelmaa. Toimivien hakukoneiden avulla sisältö on kuitenkin löydettävissä helposti. Leffatykki.com on tutkimuksen internet-sivustoja ja -blogeja verrattaessa selvästi aktiivisin. Uutta sisältöä tulee päivittäin. Elokuvajournalistisesta näkökulmasta ana-

lysoitaessa varsinaisia journalistisia sisältöjä on, mutta ne hukkuvat helposti vaihtelevaan käyttäjäsivustövirtaan. Hyviä puolia sivustossa on sen laajuus ja aktiivisuus. Yksityiskohtana mainittakoon vielä etusivun yläpalkista löytyvä summaleffa-painike, joka arpoo käyttäjälle summittaisen elokuvan arvion sivuston tietokannasta. Tämä edustaa mielestäni omalaatuista ja mielenkiintoista sisältöä.

3.4 Blogit

Käytän blogien laadulliseen analysointiin kolmen uusimman elokuva-aiheisen merkinnän otantaa kaikista tutkimistani blogeista. Otantaan sisällyttämieni merkintöjen viimeinen mahdollinen julkaisupäivä on 20.4.2015. Sisällön analyysissa keskityn asiantuntevuuteen, luettavuuteen ja julkaisujen muotoihin. Otannan laajuuden perustelen ajankohtaisuudella, joka palvelee tutkielman tämän hetkistä elokuvajournalistista tilannetta kartoittavaa luonnetta. Tämän lisäksi otannan laajuus on linjassa tutkimuksen muiden materiaaliotantojen kanssa. Kartoitan myös mahdollisuuksien mukaan blogien julkaisutahdin, keskeisimmät ominaisuudet ja käytettävyyden lukijan näkökulmasta.

Kommentointi ja mahdollisuus kommentointiin ovat ominaisia piirteitä bloggaajille ja blogeille. Bloggaajat linkittävät sisällössään myös paljon toisille verkkosivuille ja blogeihin. (Kilpi 2006, 3.) Elokuvabloggaajien keskuudessa mahdolliset kommentit ja palaute voivat toimia blogin sisällön laadullisina mittareina (Hietala, 2012, 177).

3.4.1 Eilen elokuvissa

Vuonna 2005 perustettu Eilen elokuvissa -blogi edustaa tyypillistä elokuvablogia, jossa elokuvista innostunut kirjoittaja arvioi katsomiaan uusia ja vanhoja elokuvia. Wordpress-pohjaisessa blogissa on myös elokuvajournalistisempia merkintöjä, joissa kirjoittaja kertoo ja kommentoi esimerkiksi tulevia elokuvajulkaisuja. Mukana on myös elokuva-aiheisia kirja-arvioita ja trailerivideoita. Blogisivu on ulkonäöltään huoliteltu ja yksinkertainen. Uusin julkaisu on blogeille tavanomaisesti ylälaidassa, ja vanhemmat merkinnät seuraavat kronologisesti sen alla. Sivun vasemmassa ylälaidassa on arkistomerkintöjen selaamista helpottava vetovalikko. Valikosta voi hakea elokuvia aakkosjärjestyksessä, lajityypeittäin, kirjoitusjärjestyksessä tai teemoittain. Valikko on kätevä työkalu lukijalle, joka etsii jotain tiettyä elokuvaa.

Bloggari Henrik Jussilan elokuva-arviot ovat asiantuntevasti kirjoitettuja ja tiiviitä. Arviot rakentuvat elokuvan perustiedoista (nimi, tuotantomaa, tuotantovuosi, ohjaaja ja pääosien näyttelijät) ja lyhyestä synopsiksesta. Synopsiksen jälkeen seuraa lyhyt laadullinen arviointi elokuvasta. Elokuvien arvioinnissa ei käytetä niin sanottua tähtijärjestelmää. Kirjoittaja kommentoi ja taustoittaa katsomiaan elokuvia satunnaisesti myös elokuvan lähetysajan ja -kanavan kautta, josta esimerkki Mad Max -elokuvan arviotekstistä:

Yle Teema teki tv-historiaa eilen esittämällä vuonna 1979 valmistuneen Mad Max -elokuvan ensi kertaa Suomen televisiossa. Elokuva oli sisältönsä ja K-18-luokituksen takia poissa video- ja tv-levityksestä aina vuoteen 2001 saakka. Ruotsissa elokuva kiellettiin aikoinaan kokonaan. Twitterissäkin (#MadMax) moni muisteli eilisen tv-esityksen aikana, kuinka paha maine leffalla aikoinaan oli. Nyt tv-esityksen ikärajasuositus tosin oli 16. Maailma muuttuu? (Eilen elokuvissa 2015, viitattu 19.4.2015.)

Blogin merkintöjä kuvitetaan elokuvien markkinointikuvilla. Merkinnoissa on myös satunnaisesti arvioitavaan elokuvaan liittyvä video tai musiikkia. Nämä ovat toimivia keinoja havainnollistaa lukijalle tekstissä mainittuja asioita. Jussila lisää arvioteksteihinsä myös linkkejä vanhempiin arvioihin, joka helpottanee aihepiiristä tai yksityiskohdista kiinnostuneen lukijan liikkumista blogissa. Arvion perässä on yleensä linkit elokuvan Internet Movie Database -sivulle ja kotimaiseen Elonet-tietokantaan. Tämän lisäksi Jussila linkittää arvion perään yleensä kolme elokuvaa, jotka muistuttavat jollain tapaa arvioitua teosta.

Merkintöjen kokonaismäärän laskeminen on tätä tutkimusta tehdessä liian haasteellinen pala haukattavaksi niiden suuren määrän vuoksi, joten lasken blogin merkintätiheyden sadan uusimman merkinnän perusteella. Eilen elokuvissa -blogin merkintöjen keskimääräinen kuukausittainen julkaisutiheys on otannan ensimmäisestä merkinnästä (26.1.2011) uusimpaan (14.4.2015) laskettuna 1,92 julkaisua kuukaudessa. Vuonna 2005 perustetun blogin merkintöjen julkaisutähti on vaihdellut aika ajoin huomattavasti, jonka syytä avaa seuraava lainaus Onko tämä leffablogi lopetettu? -merkinnästä toukokuulta 2013:

Olen kirjoittanut blogiini harvakseltaan, koska aikani ei ole yksinkertaisesti riittänyt elokuvien katseluun. Minulla on kaksi pientä lasta, jotka ovat muuttaneet elämäni aikataulut ja elokuvien katselusta on tullut harvinaista herkkua. Ja ilman katsottuja elokuvia on vaikea kirjoittaa leffablogia – vai onko? (Eilen elokuvissa 2013, viitattu 19.4.2015.)

Elokuvajournalistisesta näkökulmasta laadullisesti arvioituna Eilen elokuvissa -blogi edustaa hyvää kotimaista harrastajablogia. Sisältö on monimuotoista ja asiantuntevasti kirjoitettua. Huonois-

ta ominaisuuksista päällimmäiseksi nousee hieman kankea käyttöliittymä, joka johtunee blogisivun skaalauksesta.

3.4.2 Filmitähti

Filmitähti-blogi eroaa muista tutkimuksessa analysoiduista blogeista muotonsa puolesta. Julkaisu on blogi, mutta siinä on myös paljon elokuva-aiheiselle internet-sivustolle ominaisia elementtejä. Blogissa arvioidaan elokuvien lisäksi televisiosarjoja ja kirjoja. Blogissa julkaistaan myös kolumnittylisiä kirjoituksia, musiikkivideoita, haastatteluja ja kuntoiluaiheisia lifestyle-kirjoituksia. Kirjoittajat Ursula Borg ja Päivi Laajalahti ovat media-alan ammattilaisia, jotka tekevät blogia muiden töidensä ohella.

Muista analysoimistani blogeista poiketen Filmitähti-blogin sisältö on jaettu aiheittain elokuvat, blogi, artikkelit, televisio, lifestyle -teemoihin. Tämä on käytettävyyden kannalta toimiva tapa monia eri aihealueita kattavassa blogissa. Kaikki merkinnät löytyvät kuitenkin etusivun julkaisuvirrasta. Eli käytännössä aihealuevalikko on tarkoitettu lukijalle, joka haluaa tietoa jostain tietystä aiheesta.

Blogi on aktiivinen sosiaalisessa mediassa Facebookin, Twitterin ja Instagramin kautta. Useimmat sosiaalisessa mediassa julkaistavat päivitykset kertovat uudesta blogimerkinnästä. Tämä on todennäköisesti kätevä ja toimiva tapa pitää lukijat ajan tasalla blogimerkintöjen suhteen.

Kirjoittajien ammattimaisuus on havaittavissa blogin ulkoasusta ja sisällöstä. Vaikutelma on tavanomaista harrastajablogia ammattimaisempi. Elokuva-arviot ovat hyvin kirjoitettuja ja asiantuntevia. Arviotekstien muoto ei ole samalla tapaa vakiintunut kuin esimerkiksi Mutaa vai tähtiä?- tai Vajaatoimintasankari -blogeissa. Kirjoittajat värittävät elokuva-arvioita pohdiskelun ja omien kokemustensa avulla. Toki arvioista löytyy myös synopsis ja tavanomaiset perustiedot elokuvasta, henkilöistä ja taustoista. Blogin kieli on sujuvaa ja mielipiteet selkeitä. Filmitähti-blogi luopui tähtiasteikon käytöstä 8.3.2015. Päätöstä perusteltiin blogissa muun muassa seuraavalla tavalla:

Tähtijärjestelmä on alkanut tuntua olevan aikansa elänyt asia, eikä siitä enää tunnu oikein olevan hyötyä kenellekään. Päinvastoin. Se kertoo yhden ihmisen mielipiteen siitä lainkaan perustelematta. (Filmitähti 2015, viitattu 18.4.2015.)

Merkintöjen kokonaismäärän laskeminen on tutkimusta tehdessä liian haasteellinen pala haukattavaksi suuren määrän vuoksi, joten laskea blogin merkintätiheyden sadan uusimman merkinnän perusteella. Filimtähti-blogin merkintöjen keskimääräinen kuukausittainen julkaisu tiheys on otannan ensimmäisestä merkinnästä (14.8.2014) uusimpaan (20.4.2015) laskettuna 11,11 julkaisua kuukaudessa. Otannan sadasta merkinnästä 65 kappaletta oli elokuva-aiheisia, joten elokuva-journalististen merkintöjen julkaisu tiheys on täten 7,22 merkintää kuukaudessa.

Laadullisesti elokuvajournalistisesta näkökulmasta arvioidessa Filimtähti-blogi sisältää paljon hyviä puolia. Monipuolisuus, ammattimaisesti toimitettu sisältö ja aktiivisuus sosiaalisessa mediassa ovat tekijöitä, jotka todennäköisesti palvelevat elokuvista kiinnostunutta lukijaa. Elokuvajournalistinen sisältö ei ole rajattu pelkästään arvioteksteihin, vaan mukana on myös haastatteluja ja reportaaseja, jotka tuovat oman kokemukseni mukaan mukavaa vaihtelua tavalliseen blogikirjoitteluun. Huonoja puolia ei tutkimuksen aikana juuri ilmennyt, mutta blogin perimmäistä luonnetta ei voi pitää täysin elokuvajournalistisena. Kyseessä on ennemminkin viihdeblogi, joka käsittelee myös elokuvia.

3.4.3 Kuvien takaa

Kuvien takaa -blogi edustaa ammattimaista kotimaista elokuvajournalistista blogitarjontaa. Blogin kirjoittaja Kalle Kinnunen on yksi Suomen näkyvimpiä elokuvajournalisteja. Kuvien takaa eroaa muista tutkimistani blogeista julkaisualustaltaan. Blogia julkaistaan Suomen Kuvalehden, jonka avustaja Kinnunen on, verkkosivuilla. Sivut eivät ole ilmaiset vaan niissä käytetään lukupuskuria, joka antaa kävijän lukea muutamia artikkeleita ilmaiseksi, jonka jälkeen sivujen lukuoikeus täytyy tilata kuukausimaksua vastaan.

Blogin sisältö koostuu uutisista, arvioista, kolumneista, haastatteluista, reportaaseista ja muusta elokuvajournalistisesta sisällöstä. Kinnunen jakaa usein blogissaan linkkejä muihin elokuva-aiheisiin artikkeleihin. Hän myös upottaa blogiinsa esimerkiksi tulevien elokuvien trailereita. Sisältö on monimuotoista ja asiapitoista. Kieli on ammattimaista ja oivaltavaa. Kirjoittajan pitkä kokemus aihepiiristä paistaa läpi tekstistä, ja mielipiteet ovat perusteltuja sekä teräviä.

Kinnunen jakaa aktiivisesti blogipäivityksiänsä sosiaalisessa mediassa. Lukijamäärältään Kinnusen blogi on todennäköisesti tutkimistani blogeista suurin. Tämä johtuu osittain julkaisualustasta,

mutta myös Kinnusen tunnettuudesta ja aktiivisuudesta. Kuvien takaa -blogin merkintöjen keskimääräinen kuukausittainen julkaisuutiheys on blogin ensimmäisestä merkinnästä (8.2.2008) uusimpaan (20.4.2015) laskettuna 13,97 julkaisua kuukaudessa.

Ulkoasullisesti blogi on dynaamisen pelkistetty. Etusivulla on nähtävissä blogimerkinnät uusimmasta tuttuun tapaan alaspäin jatkuen. Pelkistetty olemus voi tuntua lukijan näkökulmasta tylsältä. Blogimerkintää avattaessa esiin paljastuu yleensä aiheeseen liittyvä kuva tai video, joka elävöittää kokonaisuutta huomattavasti.

Laadullisesti elokuvajournalistisesta näkökulmasta arvioidessa Kuvien takaa -blogi edustaa vahvaa suomalaista ammattitaitoa. Sisältö on huolellisesti tuotettua ja asiantuntevaa. Huonoja ominaisuuksia blogista on vaikea löytää, mutta asiasanahaku ja ajallisesti jaotellun arkiston puuttuminen ovat elementtejä, joita sivu lukijan näkökulmasta kaipaava. Tilaamiseen rajautuva lukuoikeus tekee blogista kaupallisen tuotteen, joka taas erottaa blogin muista tutkimusmateriaalin edustajista. Tämä ei tosin ole huono asia elokuvajournalistiselta kannalta, mutta se on syytä ottaa huomioon muihin julkaisuihin verratessa.

3.4.4 Mutaa vai tähtiä?

Mutaa vai tähtiä? -blogin sisältö koostuu pääasiassa elokuva-arvioista. Blogista löytyy myös muun muassa televisiosarjojen arvioita, mutta painopiste on selvästi elokuvissa. Elokuvien arviotekstien kirjoittaja on corum81-nimimerkkiä käyttävä bloggari. Otannan arviotekstit ovat lyhyehköjä, ja niiden ohessa on kirjoittajan antama arvosana asteikolla 1–5. Persoonallisena piirteenä arviotekstien perässä on yhteen virkkeeseen tiivistetty mielipide elokuvasta, josta esimerkki *The Fault in Our Stars* -elokuvan 13.4.2015 julkaistusta arviosta:

Vaikea katsoa liikuttumatta. (Mutaa vai tähtiä? 2015a, viitattu 17.4.2015.)

Blogi on kuvitettu elokuvien markkinointikuvilla. Blogisivun ulkoasu on tyypillinen blogipohjainen ratkaisu. Arviotekstit näkyvät etusivulla aikajärjestyksessä. Tuorein merkintä on ylimmäisenä ja sitä edeltävät jatkuvat kronologisesti alaspäin. Blogisivun oikeassa laidasta löytyvät arkisto, kirjoittajan lyhyt esittely, genreihin jaetut arviot, lukijat, arkistohakua tarkentava sivut-valikko, blogin suosituimmat merkinnät, kävijämittari ja kirjoittajan lukemat blogit. Oletettavasti kaikki edellä mainitut elementit ovat blogeja lukeville vierailijoille tuttuja ja helposti omaksuttavia työkaluja. Ulko-

asullisilta elementeiltään blogi on hieman sekava, mutta pääpiirteittäin tavanomaista blogipohjaratkaisua ei liene kuitenkaan syytä kutsua vaikeaselkoiseksi.

Mutaa vai tähtiä? -blogin merkintöjen julkaisutahti vaihtelee 3–131 merkinnän välillä kuukausittain. Merkintöjen keskimääräinen kuukausittainen julkaisu tiheys on blogin ensimmäisestä merkinnästä (27.7.2012) uusimpaan (19.4.2015) laskettuna 21,67 julkaisua kuukaudessa. Julkaisumäärässä on syytä ottaa huomioon, että osa merkinnöistä on esimerkiksi kuvamerkintöjä tai blogihaasteisiin liittyviä vastausmerkintöjä, jotka eivät edusta perinteistä elokuvajournalismia. Otannan arviotekstien keskimääräinen pituus on noin 1473 merkkiä.

Valtaosa blogin sisällöstä koostuu uusien ja vanhojen elokuvien arvioista. Lisäksi mukana on elokuva-aiheisia tekstejä liittyen esimerkiksi Oscar-gaaloihin, kirpputorilöytöihin ja elokuvafestivaaliin. Varsinaisesti elokuvajournalistisesta sisällöstä ei kuitenkaan voida näiden julkaisujen yhteydessä puhua, sillä merkintöjen sisällöt ovat ennemminkin päiväkirjamaisia.

Napakat elokuva-arviot muodostuvat synopsiksesta, jossa kerrotaan arvosteltavan elokuvan juonen pääpiirteet ja henkilöhahmot. Tämän jälkeen tekstiosuutta rytmittää elokuvan markkinointikuva, jota seuraa lyhyt laadullisesti elokuvaa kommentoiva osuus, joka sisältää vaihtelevan määrän taustatietoa elokuvasta ja sen tekijöistä. Kieli on kevyttä ja konstailematonta. Kirjoittaja upottaa tekstiin harvakseltaan linkkejä, joista lukija voi avata aiheeseen tai esimerkiksi elokuvassa esiintyvään näyttelijään liittyviä internet-sivuja. Kirjoittajan asiantuntevuus ja innostuneisuus ovat otannan perusteella tavanomaista harrastelijatasoa. Kirjoituksissa ei esiinny syväluotaavia analyyssejä, vaan ennemminkin nopeita subjektiivisia huomioita. Seuraava tekstinäyte on *Anchorman: The Legend of Ron Burgundy* (2004) -elokuvan arviosta:

Mielestäni Anchorman on hauska elokuva. Will on mainio machona uutistenlukijana, joka yrittää saada Veronican puolelleen. Christina on oiva vastapari älykkäänä toimittajana, joka yrittää selvittää inhomiesten lähentelyistä. Ronin ja Veronican viha-rakkaussuhdetta on huvittava seurata. Muutenkin koko elokuvan liioitellut hahmot sekä ajankuva toimivat hyvinä huumorin lähteinä. Oman komediansa tuo myös se kuinka tosissaan uutiset elokuvassa otetaan. (Mutaa vai tähtiä? 2015b, viitattu 19.4.2015.)

Laadullisesti analysoidessa Mutaa vai tähtiä-blogin hyväksi puoliksi voi lukea reippaan julkaisu tiheyden ja ytimekkäät arviotekstit. Analyttisempää tai taustoittavampaa elokuvajournalismia etsivä lukija todennäköisesti pettyy blogin tarjontaan.

3.4.5 Vajaatoimintasankari

Vajaatoimintasankari-blogin sisältö koostuu elokuva-arviosta, joita Occo-nimimerkillä kirjoittava harrastaja julkaisee. Arviotekstien perässä on kirjoittajan elokuvalla antama arvosana asteikoilla 1–5. Blogin erikoisuus on kirjoittajan naivistiset piirrokset, jotka toimivat arvioiden kuvituksena. Muissa blogeissa yleisesti käytettyjä elokuvien markkinointiin tarkoitettuja pressikuvia Vajaatoimintasankari-blogissa ei ole ollenkaan.

Blogin historiassa on myös 8 arviota, joiden kuvituksen ovat piirtäneet JuMaLa, Tyyssa ja noir -nimimerkeillä esiintyvät taiteilijat. Tyyllisesti piirrokset mukailevat samaa naivistista tyyliä kuin Occon omat teokset. Blogissa julkaistujen 136 arviotekstin huomioon ottaen vierailevien kuvittajien panos on kokonaisuuden kannalta pieni.

Vajaatoimintasankari-blogin arviotekstien julkaisutahti vaihtelee 1–7 merkinnän välillä kuukausittain. Merkintöjen keskimääräinen kuukausittainen julkaisu tiheys on blogin ensimmäisestä merkinnästä (31.7.2011) uusimpaan (12.4.2015) laskettuna 2,95 julkaisua kuukaudessa. Otannan arviotekstien keskimääräinen pituus on 4589 merkkiä.

Blogissa arvioidaan uusia ja vanhoja elokuvia. Painopiste on toiminta-, kauhu- ja jännityselokuvissa, mutta arvioita on kaikista yleisimmistä elokuvaajityypeistä. Suurin osa arvioitavista elokuvista edustaa yhdysvaltalaista elokuvatuotantoa, mutta mukana on myös muiden tuotantomaiden elokuvien arvioita. Arviotekstit alkavat synopsiksella, jossa kerrotaan elokuvan juonen perusrakenne ja lähtökohdat. Synopsiksen jälkeen alkaa varsinainen arviointi, jonka lomassa kerrotaan elokuvan tekijöistä ja taustoista. Occo sisällyttää tekstiinsä linkityksiä, joista lukija voi klikata itsensä aiheeseen liittyvään artikkeliin tai vaikkapa Wikipedia-sivulle. Osa näistä linkityksistä on lisätty humoristisessa mielessä.

Blogin teksti on asiantuntevaa ja ilmaisultaan rentoa. Kirjoittaja käyttää tekstissään paljon sulkuja ja ajatusviivoja. Nämä kielelliset kikkailut tekevät helposti tekstistä tarpeettoman raskaslukuisen. Virkkeet ovat myös usein hyvin pitkiä, joka on omiaan lisäämään raskasta lukukokemusta. Havainnollistavana esimerkkinä toimii seuraava virke *Wyrnwood* (2014) -elokuvan arviotekstistä:

Leffan perusteella ohjaaja vaikuttaakin olevan zombifani, sen verran tyylietoisesti on genren kulmakivet tuotu tykö – vääjäämättömän verkkaisena vyöryvässä kalmojen mas-

sassa on periromerolainen ote (ilman, että viittaus muuttuisi kömpelön paasaavaksi) kamera-ajossa ja piirityskohtauksessa on selvät Sam Raimi -vaikutteita (ja noin kosmeettisella tasolla osa maskeista ja aseistuksesta haiskahtaa Evil Deadilta, tämä voi tosin olla silkkaa ylianalysointiakin), verta, visvaa ja muuta rapaa roiskutellaan pariin otteeseen Jacksonin tunnelmissa (vaikka noin yleisesti ottaen tämä ei mikään splatterfesti olekaan), ja kalmoiinkin tulee hetkittäin virtaa kuin Boylen nälkiintyneisiin pikajuoksijoihin (minkä lisäksi zombiapokalypsissa pientä ihmistä uhkaa tartunnan ohella turmeltunut sotilas-osasto). (Vajaatoimintasankari 2015, viitattu 16.4.2015.)

Vajaatoimintasankari-blogin käytettävyys vastaa tavanomaista blogisivua. Uudet julkaisut ovat aikajärjestyksessä etusivulla. Vanhat julkaisut löytyvät arkistoituna oikeasta sivupalkista. Samalla puolella bloginäkymää löytyvät myös asiasanahaku, blogin lukijat ja kirjoittajan lukemat blogit.

Laadullisesti blogin hyviä puolia edustavat asiantuntevuus ja tekstistä läpipaistava innostuneisuus. Persoonallinen kuvitus on myös virkistävä elementti julkaisumuodon sisällä. Vajaatoimintasankari-blogin heikkouksiin voi mielestäni laskea raskaan ja konstikkaan ilmaisun. Lukukoke-musta voisi keventää huomattavasti esimerkiksi tiivistämällä ja terävöittämällä virkkeitä.

3.5 Radio-ohjelmat

Analysoin radio-ohjelmat laadullisesti niiden sisällön ja muodon ominaisuuksien mukaan. Materiaaleina toimivien kahden radio-ohjelman otantana käytän kummankin tuoreinta (18.4.2014) julkaistua jaksoa. Taustoitin analyysia ohjelmien historialla ja toimintatavoilla.

3.5.1 Filmikeloja

Radio Helsingin Filmikeloja-ohjelman 18.4.2015 lähetetyssä jaksossa kuullaan juontaja Elina Rislakin haastattelevan saksalaisia elokuva-alan ammattilaisia Jörg Buttregeitia, Michael Koskowskia ja Andreas Marschallia. Miehet ovat Night Visions -elokuvafestivaalilla esitetyn *German angst* -elokuvan ohjaajia.

Rislakki esittelee itsensä ohjelman alussa ja toteaa, että tämän jakson keskustelu käydään englanniksi ulkomaalaisten vieraiden vuoksi. Rislakki lausuu englantia hieman kulmikkaasti, mutta keskustelu on siitä huolimatta sujuvaa. Haastattelu kulkee miesten taustojen kautta heidän elokuvataiteellisiin työriinsä. Keskustelussa poiketaan myös politiikan puolelle, mikä sitoo ohjelman

sisältöä julkaisuaikaan. Ohjelman aikana soitetaan musiikkia, jolla on usein yhteys lähetyksen sisältöön.

Kerran viikossa lähetettävän Filmikeloja-ohjelman jaksojen teemat määrittävät haastateltavien vieraiden mukaan. Ohjelman juontajat ovat asiantuntevia ja tuovat esille myös omia mielipiteitään. Tämä tekee haastatteluista keskustelunomaisia. Kuulijanäkökulmasta keskustelunomainen haastattelu on toimiva ratkaisu ohjelman jaksojen pituuden, joka on noin 60 minuuttia, vuoksi. Ohjelman lähetetyt jaksot ovat kuunneltavissa ja ladattavissa podcasteina Radio Helsingin verkkosivuilla. Tämä on järkevä ominaisuus, joka lisää ohjelman potentiaalista kuulijamäärää. Ohjelman verkkosivuilla löytyvien jaksojen ohessa on lyhyt tiivistelmäteksti kyseisen jakson sisällöstä.

Elokvajournalistisesta näkökulmasta analysoitaessa Filmikeloja-ohjelma on toimiva haastattelu-
vetoinen kokonaisuus. Ohjelmassa kuullut aiheet ja haastateltavat edustavat elokuvakulttuuria monipuolisesti. Ohjelman ilmaisuus ja kätevä saatavuus tukevat osaltaan hyvää kotimaista elokuvajournalismia. Äänimaailmaltaan Filmikeloja on pelkistetty. Keskustelun ja musiikin lisäksi ohjelmassa ei ole tunnusmelodiaa, tehosteäänä tai ääninäytteitä elokuvista.

3.5.2 Filmiryhmä

Yleisradion Filmiryhmä-ohjelman 16.4.2015 lähetetyssä Leviathan ja Venäjä -jaksossa käsitellään ohjaaja Andrei Zvyagintsevin *Leviathan* -elokuvaa. Ohjelma alkaa toimittaja J. P. Pulkisen lyhyellä käsikirjoitetulla juonnolla, jossa hän kertoo lähetyksen aiheena olevan elokuvan ja sen taustat. Haastateltavina ovat dokumentaristi Reijo Nikkilä ja elokuvakriitikko Velipekka Makkonen. Toimittaja ja haastateltavat keskustelevat elokuvasta ja sen taustoista asiantuntevasti ja analyytisesti. Keskustelua rytmitetään elokuvan ääninäytteillä.

Filmiryhmä-ohjelman lähetysten teemat ja sisällön kokonaisuudet vaihtelevat jaksoittain. Haastateltavina on yksi tai useampia henkilöitä, jotka liittyvät lähetyksen sisältöön jollain tapaa. Ohjelman toimittajat ovat ammattitaitoisia ja haastattelut keskustelunomaisia. Noin 39 minuutin pituisten lähetysten aikana ei kuulla musiikkia. Ohjelman jaksot ovat kuunneltavissa Yle Areena -verkkopalvelussa 30 päivää ensimmäisen lähetyksen jälkeen. Vanhempia jaksoja ei ole saatavilla.

Filmiryhmän elokuvajournalistista sisältöä analysoidessa voi todeta, että ohjelma edustaa laadukasta suomalaista elokuvajournalismia. Ohjelmakokonaisuudet ovat hallittuja ja hyvin suunniteltuja. Ääninäytteiden käyttö luo monipuolisemman kuuntelukokemuksen ja toimii oivallisesti radioilmaisullisena välineenä.

3.6 Podcast

Tutkimukseni aikana kävi ilmi, että aktiivisia kotimaisia elokuva-aiheisia podcasteja on tällä hetkellä vain yksi kappale. Tämä on elokuvajournalistiselta kannalta harmillista, sillä podcastien tuottaminen ja levittäminen on suhteellisen vaivatonta esimerkiksi radio-ohjelmiin verrattaessa. (Isoviita, R. 2012, 12). Pyrin analysoimaan podcastin sen elokuvajournalistisen sisällön ja muodon perusteella. Otantana käytän podcastin tuoreinta (19.4.2015) jaksoa. Taustoitin analyysin podcastin toimintatavoilla ja teknisillä ominaisuuksilla.

Kinosilmä

Kinosilmän tuorein julkaistu podcast on tutkielmaa tehdessä 23.2.2015 julkaistu #162: Carrie Me Love. Jakson teemana on koulukiusaaminen. Henrik Anttosen ja Juha Niemen juontama ohjelma käynnistyy lyhyellä esittelyllä, jossa kerrotaan jakson teemasta ja siihen liittyvistä elokuvista. Podcastin perusidea on, että juontajat katsovat samat jakson teemaan liittyvät elokuvat ennen nauhoitusta ja keskustelevat niistä podcastissa. Radio-ohjelmiin verrattaessa toimittajien ilmaisu eroaa esimerkiksi Filmikeloja- ja Filmiryhmä-ohjelmien toimittajien ulosannista. Keskustelu on hidas-tempoisempaa ja pohdiskelevaa. Aikaa käytetään paljon sellaisiin hetkiin, joissa yritetään muistella jotain tiettyä yksityiskohtaa keskustelun lomassa.

Esittelyn jälkeen keskustelu käynnistyy ja lähtee välittömästi rönsyilemään moniin eri suuntiin. Jakson teemaelokuvaan juontajat tarttuvat toden teolla vasta podcastin 26. minuutilla. Käsiteltävien *Carrie* ja *Fuckin Åmal* -elokuvien sisältöjä analysoidaan asiantuntevasti, mutta hieman poukkoilevasti. Toimittajat käyttävät analysoidessaan esimerkkejä omasta elämästään, joka tuo podcastin henkilökohtaiselle tasolle. Elokuvien juonikuviot ja taustat käsitellään keskustelussa tarkasti. Toimittajat käyttävät nauhoituksen aikana tietokoneita, joilla he hakevat aiheeseen liittyviä tietoja internetistä. Elokuvan käsittelyn lopussa toimittajat niputtavat mielipiteensä lyhyeen arvioivaan

yhteenvetoon ja antavat elokuville tähtiä asteikolla 1–10. Podcastin päätteeksi toimittajat vinkkaavat seuraavan jakson sisällöstä ja viittaavat saamaansa kuuntelijapalautteeseen.

Ääniteknisesti podcast on radio-ohjelmia heikompi tasoinen, mutta hieman huonompi äänenlaatu ei kuitenkaan häiritse kuuntelukokemusta. Musiikkia, ääninäytteitä tai -efektejä Kinosilmässä ei käytetä. Ohjelman melkein kaksituntinen kesto on kuuntelijanäkökulmasta hieman raskas. Varsinkin aika ajoin satunnaisiin aiheisiin rönsyilevä keskustelu ja useat mietiskelyyn käytetyt hetket kaipaisivat dynaamisempaa ilmaisua. On vaikea sanoa kuuntelun perusteella käyttävätkö toimittajat podcastissa minkäänlaista käsikirjoitusta, mutta kuuntelijanäkökulmasta tiukemmalle rakenteelle olisi tilausta. Elokuvajournalistisesta näkökulmasta analysoidessa Kinosilmä tarjoaa kätevän käyttöliittymän kuunnella elokuva-aiheista keskustelua. Keskustelun sisältö on vaihtelevan tasoista ja rönsyilevää. Tiivistämisen ja terävöittämisen varaa Kinosilmä-podcastissa on paljon.

4 POHDINTAA

Tutkimukseni kartoittavan kvalitatiivisen luonteen vuoksi en pysty puhumaan varsinaisista konkreettisista tutkimustuloksista. Pystyn kuitenkin pohtimaan tutkimuskysymyksien vastauksia kokemusteni perusteella. Pohdin analysoimiani materiaaleja tutkimusmateriaalin otantojen valossa.

4.1 Onko suomalaista elokuvajournalismia?

Tutkimukseni perusteella voi todeta, että suomalaista elokuvajournalismia on olemassa ja sitä esiintyy niin verkossa, radiossa kuin paperijulkaisuissa. Verkossa elokuvajournalismi on monimuotoista ja laadultaan vaihtelevaa. Hyvien verkkojulkaisujen parhaita piirteitä ovat interaktiiviset juttutyypit, jotka mahdollistavat lukijan osallistumisen sisällölliseen kokonaisuuteen. Verkossa esiintyvän elokuvajournalismin hyviin ominaisuuksiin voi lukea myös tavoitettavuuden. Elokuvajournalistiset verkkosisällöt ovat käytännössä jatkuvasti nykypäivän älypuhelimien, tietokoneiden ja tablettitietokoneiden käyttäjien saatavilla. Sama pätee myös tutkielmassa käsiteltyihin radio-ohjelmiin ja podcastiin, joita voi kuunnella edellä mainittujen laitteiden avulla.

Kotimaista elokuvajournalistista sisältöä esiintyy myös tutkielmassa käsiteltyjen sanomalehtien sivuilla. Pääasiassa sisällöt keskittyvät sanomalehtien kulttuurisivuille ja televisio-ohjelmien yhteyteen. Samojen sisältöjen runsas käyttö on huolestuttava piirre sanomalehdissä. Ongelmallisuus korostuu Lännen Mediaan kuuluvien sanomalehtien keskuudessa. Ei voida puhua journalistisesta moniäänisyydestä, jos kaikki yhteistoimitukseen kuuluvat lehdet julkaisevat tismalleen samaa elokuvajournalistista sisältöä päivittäin. Koin myös yllättävänä, että tutkimukseni sanomalehtiotannassa ei esiintynyt enempää elokuva-aiheisia kolumneja. Lännen Medialla saattaa olla yhteys myös tähän asiaan, sillä huomasin useiden kulttuurikolumnien toistuvan yhteistoimitukseen kuuluvissa lehdissä. Helsingin Sanomien otanta edusti selvästi vahvinta elokuvajournalistista sisältöä analyysissäni. En ole täysin varma Helsingin Sanomien tämän hetkisestä toimitusrakenteesta, mutta tiedän ainakin sen, että Pertti Avola työskentelee tätä kirjoittaessa elokuvasisivujen tuottajan tittelillä. Tämä kertoo mielestäni siitä, että elokuvajournalistisella sisällöllä on vielä jonkinlaista jalansijaa Helsingin Sanomissa. Esimerkiksi Kalevassa tällaisella tittelillä työskentelevää henkilöä ei ole.

Aikakauslehdissä voidaan puhua kahdesta täysin elokuvajournalistisesta julkaisusta. Episodi ja Filmihullu jatkavat yli satavuotiasta suomalaista elokuvajournalistista perinnettä. Lehdet edustavat elokuvajournalistisen kentän ääripäitä: Episodi on elokuvateollisuuden markkinointikoneiston rajoilla liikkuva täysin kaupallinen julkaisu, kun taas Filmihullu edustaa vanhaa elokuvakerhomaisista harrastajakuntaa, joka pysyttelee visusti niin sanotun valtavirran ulkopuolella analyttisten esseen ja elokuvataiteen historiaan keskittyvien aihevalintojen johdosta.

4.2 Tarvitaanko sitä?

Monimuotoiselle suomalaiselle elokuvajournalismille on tilausta, mutta sen yleisö on hajaantunut. Kotimaisia kattavampien ulkomaisten verkkosisältöjen, kuten Internet Movie Databasen, käytön yleistymisen on mahdollisesti yksi syy monilla kotimaisilla elokuvasivustoilla vallitsevaan hieman seisahtaneeseen tunnelmaan. Ulkomaisilla sivustoilla ei kuitenkaan ole suomenkielistä sisältöä, jota osa suomalaisista käyttäjistä todennäköisesti tarvitsee. Suomalainen elokuvatuotanto ei myöskään ole samalla tavalla esillä kansainvälisillä sivustoilla.

Elokuva on suosittu ja helposti lähestyttävä taidemuoto. Olisi kummallista olettaa, että tätä taide-
muotoa käsittelevälle journalismille ei olisi tarvetta.

4.3 Millainen on toimiva elokuvajournalistinen julkaisu?

Toimiva kotimainen elokuvajournalistinen julkaisu on ennen kaikkea asiantuntevasti ja ammattitaitoisesti toimitettu. Toimittajan ammattitaitoisuus tai sen puuttuminen ovat piirteitä, jotka lukija huomaa helposti. Hyvänä esimerkkinä tästä mainittakoon pääkaupunkiseudulla julkaistavan Metro-kaupunkilehden kritiikki perjantailta 13.1.2012, jossa arvosteltiin brittiohjaaja Steve McQueenin tuore *Shame*-elokuva. Arvostelun kirjoittanut Tero Toivanen erehtyi sekoittamaan tekstissään vuonna 1969 syntyneen ohjaajan 1970-luvun suosituimpiin miestähtiin kuuluneeseen Steve McQueeniin, joka kuoli vuonna 1980. Toimittajan paljastava virhe herätti hetkellisen kohun sosiaalisessa mediassa ja asetti hänen ammattitaitonsa kriittikona kyseenalaiseksi. Elokuvajournalistisen sisällön täytyy olla rehellisesti ja journalistista hyvää tapaa noudattaen toimitettua.

Toimivimmat elokuvajournalistiset julkaisut löytyivät tutkimukseni aikana verkkosivustoista ja aikakauslehdistä. Kumpaakin julkaisutyyppiä yhdistää monimuotoisuus, jota esimerkiksi tutkimani

sanomalehdet eivät juuri tarjonneet. Tietenkin on lähtökohtaisesti ongelmallista verrata varsinaisia elokuvajulkaisuja ja uutissanomalehtiä samoin elokuvajournalistisin kriteerein, mutta tutkimukseni tarkoitus olikin kartoittaa kotimaisen elokuvajournalistisen sisällön esiintymistä nykypäivänä ja sen hyviä ja huonoja ominaisuuksia kussakin julkaisuvälineessä.

Tavoitettavuus on myös tärkeä tekijä. Tehokkain tavoitettavuus löytyy tänä päivänä internetistä, jossa potentiaalisena yleisönä on periaatteessa kaikki verkkoa käyttävät suomalaiset. Verkko mahdollistaa julkaisualustana myös monimuotoisuuden, joka voi tarkoittaa elokuvajournalismissa esimerkiksi tekstin, kuvan ja äänen yhdistämistä. Linkittäminen on kätevä tapa monipuolistaa julkaistua sisältöä. Perinteiset paperijulkaisut eivät pysty liittämään sisältöönsä esimerkiksi elokuvien trailerivideoita, joita monet tulevasta elokuvasta kiinnostuneet lukijat haluavat nähdä. Sosiaalisen median suosio on yksi tärkeä tekijä, joka elokuvajournalistisen julkaisun tekijän kannattaa ottaa huomioon. Sosiaalisen median valjastaminen julkaisun käyttöön on helppoa, ja sen avulla on mahdollista kasvattaa potentiaalista yleisöä huomattavasti.

Elokuvaharrastajat keskustelevat mielellään elokuvista ja elokuvakulttuurista. Myös tätä piirrettä on mahdollista käyttää hyväksi verkossa. Kommentointimahdollisuus tai keskustelupalstat voivat toimia myös toimittajan hyödyksi, sillä uusia ideoita ja aiheita esiintyy usein tämän tyyppisillä foorumeilla. Yleisön sisällyttäminen mukaan toimittamisprosessiin on nykyaikainen keino vaihtaa informaatiota ja luoda uutta sisältöä. Interaktiiviset äänestykset, keskustelut ja mielipidemittaukset toimivat myös aktiivoina tekijöinä, jotka kuuluvat nykypäivän internet-sisältöihin.

Tähtijärjestelmän käyttö on mielenkiintoinen ja mielipiteitä jakava tekijä. Arviointiin käytettävät tähdet toimivat mielestäni hyvin suuntaa-antavina elementteinä, mutta niiden käytön tulee olla perusteltua. Tämän perustelun tulisi tulla esille elokuva-arviosta, jonka lisätuotteena tähdet toimittetaan. Analysoimieni arvostelutekstien pituudet vaihtelivat suuresti niin verkossa kuin paperissakin. Analyttiset arvostelut ovat yleensä pintapuolisempia arvioita laajempia. Analyttiset tekstit ovat myös usein korostetun syväluotaavia, mikä saattaa aiheuttaa vierastamista monissa lukijoissa. Toisaalta liian lyhyet arviotekstit jäävät usein pintapuolisiksi raapaisuiksi, eikä niissä ehditä perustella esille nostettuja mielipiteitä tarpeeksi. Hyvän arvostelutekstin optimaalista pituutta on vaikea määrittää, mutta perusohjeena voisi ajatella, että arvostelu sisältää elokuvan perustiedot taustoineen, synopsiksen ja perustellun kriittisen analyysin teoksen laadullisesta sisällöstä.

LÄHTEET

Aamulehti, 2015. Yritystiedot. Viitattu 15.4.2015, <http://www.aamulehti.fi/yritystiedot>.

Aikakausmedia, 2013. Viitattu 15.4.2015, <http://www.aikakauslehdet.fi/Etusivu/Mediakasvatus/Oppimateriaalit/Asiaa-aikakauslehdesta/>.

Bennett, P., Hickman, A. & Wall, P. 2007. Film studies: The Essential Resource. 1. painos. Routledge.

Eilen elokuvissa, 15.3.2015. Mad Max. Viitattu 19.4.2015, <http://www.eilenelokuvissa.com/arkisto/6921#more-6921>.

Eilen elokuvissa, 28.5.2013. Onko tämä leffablogi lopetettu?, Viitattu 19.4.2015. <http://www.eilenelokuvissa.com/arkisto/6074>.

Elokuvantaju, 2015. Synopsis. Viitattu 20.4.2015, <http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/kasikirjoitus/synopsis.jsp>.

Episodi, 2015. Mediakortti. Viitattu 16.4.2015, http://www.popmedia.fi/pdf/Episodi_mediakortti_2015.pdf.

Film-O-Holic, 2015. Info. Viitattu 16.4.2015, <http://www.film-o-holic.com/info/>.

Film-O-Holic, 2015a. Arvostelukäytännöt. Viitattu 20.4.2015, <http://www.film-o-holic.com/arvostelukaytannot>.

Filmgoer, 2015. Mediatiedot. Viitattu 16.4.2015, <http://www.filmgoer.fi/new/mediatiedot/>.

Filmihullu, 2009. Info. Viitattu 16.4.2015, <http://www.filmihullu.fi/info.html>.

FilmiFIN, 2015. Viitattu 16.4.2015, <http://www.filmifin.com/mediatiedot.php?site=filmi>.

Filmitähti, 8.3.2015. Jäähvyäiset tähtijärjestelmälle. Viitattu 18.4.2015, <http://filmitahti.fi/jaahyvaiset-tahtijarjestelmalle/#more-13233>

Hietala, V. 2012. Taidekritiikin perusteet. Toim. Heikkilä, M. 1. painos. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Helsinki: Tammi.

Isoviita, R. 2012. Vain radioleikkiä? Podcastaus suomenkielisen harrastajan näkökulmasta. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto. Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuslaitos. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma. Viitattu 26.4.2015 <https://www.doria.fi/handle/10024/77456>.

Kaleva Oy, 2015. Viitattu 15.4.2015, <http://www.kalevakonserni.fi/index.php?9>.

Kantokorpi T. 2015. Asiakkuusjohtaja. Lönnberg. Puhelinhaastattelu 16.4.2015.

Kilpi, T. 2006. Blogit ja bloggaaminen. 1. painos. Helsinki: Readme.fi.

Kivimäki, A. 1999. Kriisi, kritiikki, konsensus. Toim. Salmi, H. 1. painos. Turku: Unipaps.

Kivimäki, A. 2001. Kulttuurihistoria – johdatus tutkimukseen. Toim. Immonen, K. & Leskelä-Kärki, M. 1. painos. Helsinki: Karisto.

Kinosilmä, 2015, About. Viitattu 16.4.2015, <http://kinosilma.com/about/>.

Laajakuva, 2015. Laajakuvasta. Viitattu 16.4.2015, <http://www.laajakuva.com/laajakuvasta/>

Lapin Kansa, 2015. Viitattu 15.4.2015, <http://www.lapinkansa.fi/asiakaspalvelu>.

Leffatykki.com, 2015. Tietoja leffatykkistä. Viitattu 16.4.2015, <http://www.leffatykki.com/tietoja>

Leffatykki.com, 2015a. FAQ. Viitattu 22.4.2015, <http://www.leffatykki.com/faq>.

Mutaa vai tähtiä?, 2015a. The Fault in Our Stars. Viitattu 17.4.2015, <http://mudorstars.blogspot.fi/2015/04/the-fault-in-our-stars-2014.html>.

Mutaa vai tähtiä?, 2015b. Anchorman: The Legend of Ron Burgundy. Viitattu 19.4.2015, <http://mudorstars.blogspot.fi/2015/04/anchorman-legend-of-ron-burgundy-2004.html>.

Oindex 2015. Verkkosivujen kävijämäärät viikolla 15/2015. Viitattu 16.4.2015, <http://www.oindex.fi/listing/kaikki/kaikki/15/2015/14/2015/uniikit/laskeva/normaali/1/#leffatykki>.

Radio Helsinki, 2015. Filmikeloja. Viitattu 16.4.2015, <https://www.radiohelsinki.fi/ohjelmat/filmikeloja>.

Sanomalehtien liitto, 2015. Yritystiedot. Viitattu 15.4.2015, <http://www.sanomalehdet.fi/sanomalehdet>.

Turun Sanomat, 2015. Mediamyynti. Viitattu 15.4.2015, <http://mediamyynti.ts.fi/printti/#printti>.

Vajaatoimintasankari, 6.4.2015. Viitattu 16.4.2015, <http://vajaatoimintasankari.blogspot.fi/2015/04/wyrmwood.html>.

von Bagh, P. 1990. Elokuvan ilokirja. 1. painos. Helsinki: Otava.

Wikipedia, 2015. Helsingin Sanomat. Viitattu 15.4.2015, http://fi.wikipedia.org/wiki/Helsingin_Sanomat.

Wikipedia, 4.2.2015. Podcasting. Viitattu 16.4.2015, <http://fi.wikipedia.org/wiki/Podcasting>.

Yle, 2015. Ohjelma: Filmiryhmä. Viitattu 16.4.2015, <http://yle.fi/aihe/ohjelma/filmiryhma>.

Tutkimusaineistona käytetyt sanomalehdet

Kaleva 10.4.2015 - 16.4.2015

Helsingin Sanomat 10.4.2015 - 16.4.2015

Aamulehti 10.4.2015 - 16.4.2015

Turun Sanomat 10.4.2015 - 16.4.2015

Lapin Kansa 10.4.2015 - 16.4.2015

Tutkimusaineistona käytetyt aikakauslehdet

Episodi 4/15

Filmihullu 2/15

Tutkimusaineistona käytetyt elokuvasivustot

Film-O-Holic: <http://www.film-o-holic.com/>

Filmgoer: <http://www.filmgoer.fi/>

FilmiFIN: <http://www.filmifin.com/>

Laajakuva: <http://www.laajakuva.com/>

Leffatykki: <http://www.leffatykki.com/>

Tutkimusaineistona käytetyt blogit

Eilen elokuvissa: <http://www.eilenelokuvissa.com/>

Filmitähti: <http://filmitahti.fi/>

Kuvien takaa: <http://suomenkuvalehti.fi/kuvien-takaa/>

Mutaa vai tähtiä?: <http://mudorstars.blogspot.fi/>

Vajaatoimintasankari: <http://vajaatoimintasankari.blogspot.fi/>

Tutkimusaineistona käytetyt radio-ohjelmat

Filmikeloja

Filmiryhmä

Tutkimusaineistona käytetty podcast

Kinosilmä: <http://kinosilma.com/>

